HROTE HRVATSKI OPERATOR TRŽIŠTA ENERGIJE d.o.o.
CROATIAN ENERGY MARKET OPERATOR Ltd.

SUSTAV POTICANJA PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE I VISOKOUČINKOVITE KOGENERACIJE

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ ZA 2024. GODINU

HRVATSKI OPERATOR TRŽIŠTA ENERGIJE d.o.o.

Sektor obnovljivih izvora energije i provedbe sustava poticaja

Izjava o ograničenju odgovornosti

Preuzimanje ovog materijala na internetskoj stranici HROTE-a http://www.hrote.hr/izvjestaji moguće je samo u nekomercijalne i osobne svrhe, uz poštivanje svih autorskih prava, drugih vlasničkih prava i svakog navedenog ograničenja korištenja sadržaja internetskih stranica.

Zabranjeno je javno prikazivanje, prenošenje, objavljivanje, mijenjanje, reproduciranje, distribuiranje, sudjelovanje u prijenosu ili prodaji, izradi kopija, otpremanju te svakoj drugoj vrsti uporabe cjelovitog sadržaja ovog dokumenta ili jednog njegovog dijela te odabir i usklađivanje njegovog sadržaja, bez izričitog pisanog dopuštenja HROTE–a i drugih vlasnika autorskih prava. Ako je takvo dopuštenje izdano, nije dopušteno brisati ili mijenjati postojeće podatke koji se odnose na autorsko pravo i/ili na trgovački znak.

Korisnici preuzimaju odgovornost za svaku štetu koja je posljedica njihovih aktivnosti koje su u suprotnosti s gore navedenim, kao i za drugu vrstu štete koja bi iz toga mogla proizaći.

Nije dopušteno ovaj materijal koristiti za trgovinu, prodaju te u ostale trgovačke svrhe, osim uz izričito pisano dopuštenje HROTE-a.

HROTE ne odgovara za štetu ili povredu (uključujući, ali ne isključivo, posebnu ili posljedičnu štetu) koja nastane kao rezultat korištenja ili nemogućnosti korištenja bilo kojeg dijela ovog pisanog materijala.

Objavio:

HRVATSKI OPERATOR TRŽIŠTA ENERGIJE d.o.o.
10000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 284, Hrvatska
T. +385 1 63 06 700, F. +385 1 63 06 777
E-mail: hrote@hrote.hr

HROTE organizira tržište električne energije i tržište plina kao javnu uslugu, vodi sustav poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije te registar jamstva podrijetla električne energije.

Vodeći brigu o zadovoljstvu svojih korisnika i o potrebi stalnog poboljšanja usluge, kao i o potrebi zaštite okoliša i smanjivanju utjecaja na njega, u HROTE-u je uveden sustav upravljanja kvalitetom. Isto tako, vodeći računa o povjerljivim podacima koji se čuvaju i obrađuju kroz informacijske sustave kojima upravlja HROTE, uveden je sustav upravljanja informacijskom sigurnošću.

Ovaj izvještaj te drugi materijali dostupni su na web stranici HROTE-a: http://www.hrote.hr/izvjestaji, dok se zahtjev za pristup informacijama može uputiti i sukladno uputama na web stranici: http://www.hrote.hr/pravo-na-pristup-informacijama.

SADRŽAJ

1 SAŽETAK 5

2 SUSTAV POTICANJA PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OIEiVUK 12

2.1 Pravni okvir za sustav poticanja proizvodnje električne energije iz OIEiVUK 12

2.2 Tarifni sustavi 13

2.2.1 Bioplinska postrojenja i mehanizam povrata u sustav poticanja 14

2.3 Javni natječaji – Uredba o poticanju 16

2.3.1 Aktivni i neaktivirani ugovori temeljem Uredbe o poticanju 16

2.3.2 Provedba natječaja za dodjelu tržišne premije i natječaja za poticanje zajamčenom otkupnom cijenom u 2024. godini 16

3 ENERGETSKO-EKONOMSKI PODACI SUSTAVA POTICANJA 22

3.1 Priljevi sustava poticanja u 2024. godini 22

3.1.1 Sredstva prikupljena temeljem obveze opskrbljivača o preuzimanju električne energije proizvedene u sustavu poticanja po reguliranoj cijeni 24

3.1.2 Sredstva prikupljena prodajom električne energije proizvedene u sustavu poticanja na tržištu 27

3.1.3 Sredstva s osnova naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz OIEiVUK 28

3.1.4 Sredstva prikupljena prodajom jamstva podrijetla na dražbama 33

3.1.5 Sredstva prikupljena od naknade za izdavanje energetskih odobrenja 34

3.1.6 Sredstva prikupljena od naplate jamstava za ozbiljnost ponude i izgradnju proizvodnog postrojenja 35

3.1.7 Ostala sredstva 35

3.2 Odljevi sustava poticanja u 2024. godini 35

3.2.1 Isplate povlaštenim proizvođačima 36

3.2.2 Ukupne isplate poticajne cijene povlaštenim proizvođačima 36

3.3 Bilanca sustava poticanja za 2024. godini 40

4 GLAVNI RIZICI ZA SUSTAV POTICANJA U 2025. GODINI 41

4.1 Zakonodavni okvir 41

4.2 Cijena električne energije na tržištu 41

4.3 Potrošnja električne energije u Republici Hrvatskoj 42

4.4 Indeks potrošačkih cijena i cijena sirovina za proizvodnju bioplina 43

4.5 Izdavanje energetskih odobrenja 44

5 ZAKLJUČAK 45

Prilog „Struktura električne energije koju su opskrbljivači bili dužni otkupiti od operatora tržišta električne energije u 2024. godini“ 47

1 SAŽETAK

HRVATSKI OPERATOR TRŽIŠTA ENERGIJE d.o.o. (dalje: HROTE) izradio je Godišnji izvještaj o sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije za 2024. godinu u kojem se prikazuju temeljne značajke sustava poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije (dalje: OIEiVUK). Izvještaj se temelji na podacima koje HROTE obrađuje i prikuplja u svrhu provedbe sustava poticanja odnosno u obavljanju svojih zakonskih dužnosti.

S obzirom na sadržaj i podatke koje sadrži ovaj izvještaj, ovo je ujedno i **izvješće o prikupljanju, obračunu i razdiobi sredstava za isplatu poticaja** iz članka 30. stavka 1. točke 9. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji (dalje: Zakon o OIEiVUK).

Sastavni dio ovog Izvješća čini **Prilog „*Struktura električne energije koju su opskrbljivači bili dužni otkupiti od operatora tržišta električne energije u 2024. godini*“** kako bi se opskrbljivačima električne energije omogućilo određivanje podrijetla električne energije[1], budući da podatke iz ovog Izvještaja trebaju koristiti opskrbljivači električnom energijom kako bi odredili sastav električne energije koju preuzimaju iz sustava poticanja (otkup električne energije od operatora tržišta električne energije po reguliranoj cijeni).

Tržišne cijene električne energije tijekom 2024. godine bile su niže nego 2022. i 2023. godine, uz očekivanu fluktuaciju cijena u vršnim vrijednostima ponude i potražnje. Padom tržišnih cijena smanjila se i razlika između regulirane cijene po kojoj se dio električne energije u okviru EKO bilančne grupe prodaje opskrbljivačima (55,744 EUR/MWh) u odnosu na cijenu po kojoj se preostali dio električne energije prodaje na tržištu električne energije.

Prodajom električne energije opskrbljivačima po reguliranoj cijeni sustav poticanja dao je snažan stabilizirajući učinak na cijene električne energije u Republici Hrvatskoj i doprinos ublažavanju poremećaja nastalih na energetskim tržištima. Konačno, pad cijena na tržištu doveo je i do gotovo potpunog zaustavljanja trenda raskida ugovora o otkupu i izlazaka povlaštenih proizvođača iz sustava poticanja na tržište električne energije.

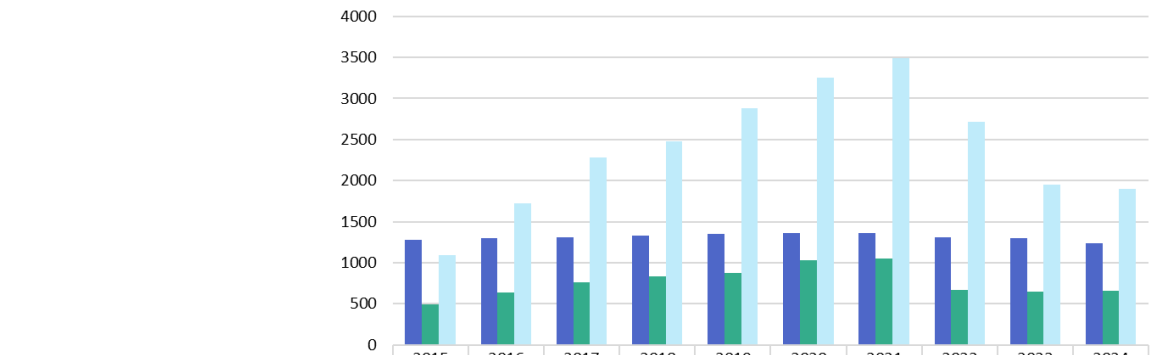
Međutim, ističemo kako se tijekom 2024. godine pojačano pratio učinak smanjenja visine naknade za poticanje OIE. Iako je tijekom 2024. godine poslovanje sustava poticanja ostalo u potpunosti stabilno i likvidno u kratkoročnoj vremenskoj perspektivi, ovisno o kretanju bitnih parametara koji utječu na bilancu sustava poticanja (tržišne cijene, udio regulirane prodaje, potrošnja električne energije u Hrvatskoj, proizvodnja postojećih povlaštenih proizvođača i ulazak novih, i dr.), možda će biti potrebno aktivirati dostupne, a do sada nekorištene izvore financiranja sustava poticanja, kako bi se osigurala daljnja stabilnost i likvidnost sustava poticanja.

Ključne pokazatelje sustava poticanja u posljednjh deset godina, zaključno s 2024. godinom, pokazuje Slika 1.

Tijekom 2024. godine u sustavu poticanja bilo je ukupno 1.232 postrojenja u odnosu na 1.296 postrojenja u 2023. godini uz porast instalirane snage sa 646 MW u 2023. na 654 MW 2024. godine.

Kada je riječ o ukupnoj proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora, u 2024. godini proizvedeno je 1.903 GWh u odnosu na 1.949 GWh iz 2023. godine.

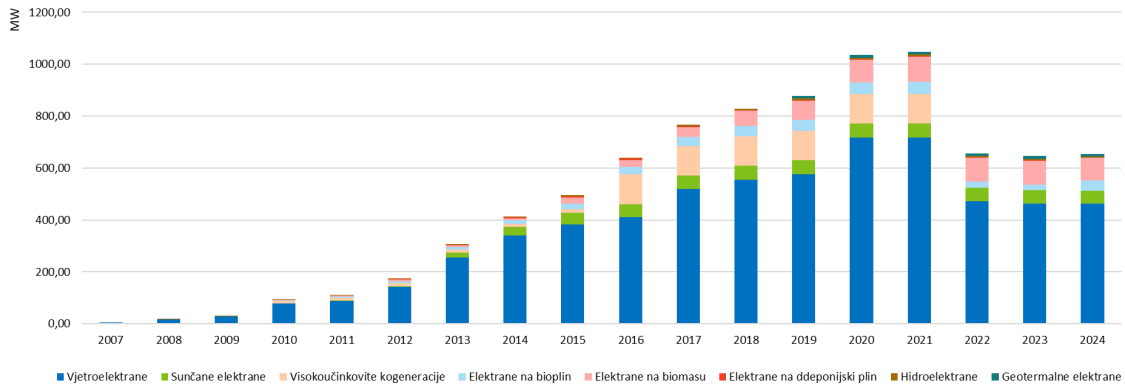
[1] Prikazom podataka u ovom izvještaju ispunjava se i obveza izvještavanja iz članka 12. stavka 1. Metodologije utvrđivanja podrijetla električne energije (NN 133/14 i 127/19).

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Broj postrojenja na kraju promatranog razdoblja	1274	1294	1313	1.335	1.347	1.356	1.365	1.306	1.296	1.232
Instalirana i priključna snaga na kraju godine (MW)	496	640	766	829	877	1.035	1.048	664	646	654
Proizvodnja u godini (GWh)	1094	1725	2277	2482	2882	3250	3492	2720	1949	1903

Slika 1. Desetogodišnji trend razvoja OIEiVUK u sustavu poticanja (izgrađena postrojenja u sustavu poticanja)[2]

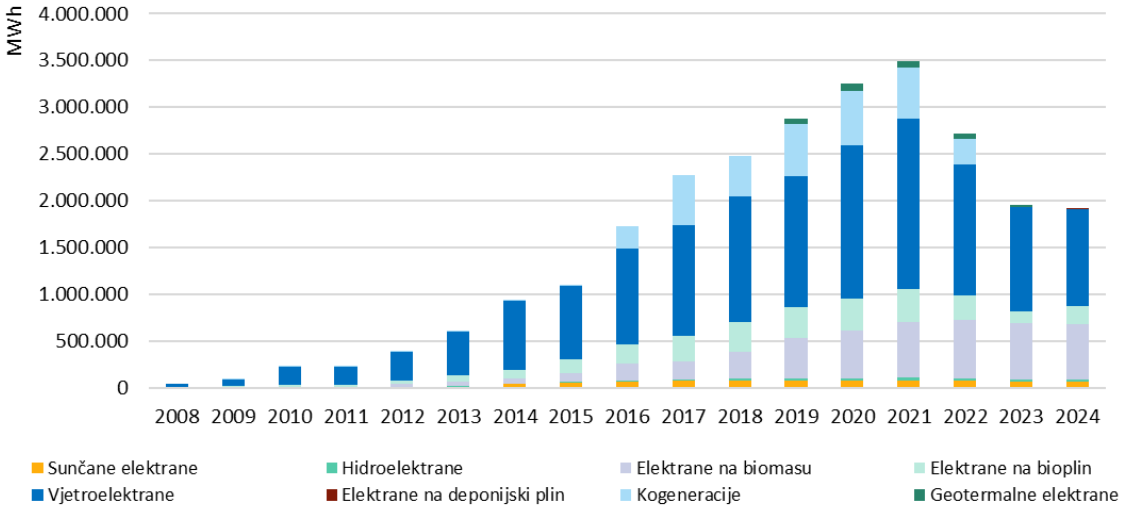
Jedan od temeljnih pokazatelja razvoja sustava poticanja odnosi se na analizu srednjoročnog trenda udjela instalirane snage proizvodnih postrojenja povlaštenih proizvođača prema grupi postrojenja u sustavu poticanja od 2007. do zaključno 2024. godine, kako je prikazano na Slici 2. I ovdje je vidljiv rast instalirane snage do 2021. godine, dok tijekom 2022. godine dolazi do značajnog pada instalirane snage, iz ranije navedenih razloga. Podatak koji se odnosi na kraj 2024. godine ukazuje na vrlo slične vrijednosti i u odnosu na ukupno instaliranu snagu i u odnosu na udjele u tehnologijama.

Slika 2. Instalirana snaga prema tipu proizvodnih postrojenja u pojedinoj godini (MW)

Slika 3. pokazuje kretanje proizvodnje električne energije iz proizvodnih postrojenja povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja, uključujući i pokusni rad, od 2008. do 2024. godine. Iz slike je razvidan kontinuiran rast instalirane snage do 2021. godine nakon čega je u 2022. godini uslijedio značajni pad instalirane snage, kao posljedica izlazaka povlaštenih proizvođača iz sustava poticanja.

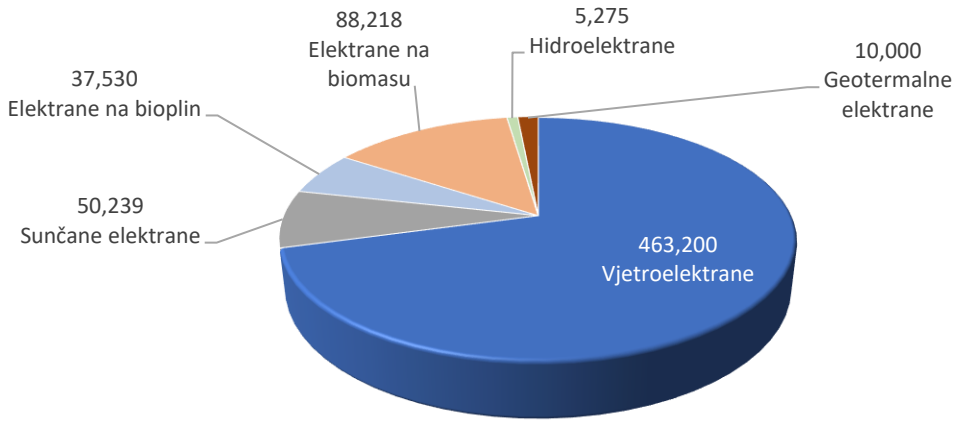
[2] Podaci korišteni u slikama 1., 2. i 3. uključuju sva izgrađena postrojenja koja su u sustavu poticanja, bilo temeljem ranije važećih Tarifnih sustava, bilo temeljem Uredbe o poticanju proizvodnje električne energije iz OIEiVUK

Slika 3. Proizvodnja električne energije (s pokusnim radom) povlaštenih proizvođača prema tipu proizvodnih postrojenja u pojedinoj godini (MWh)

Raspodjelu udjela proizvodnih postrojenja po tehnologijama, odnosno proizvodnih postrojenja u ukupnoj instaliranoj snazi povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja krajem 2024. godine prikazuje Slika 4., za postrojenja koja su i na dan 31.prosinca 2024. godine bila u sustavu poticanja.

Najveći udio u snazi imaju vjetroelektrane sa 70,78%, slijede elektrane na biomasu s udjelom od 13,48% te sunčane elektrane s udjelom od 7,68 %[3].

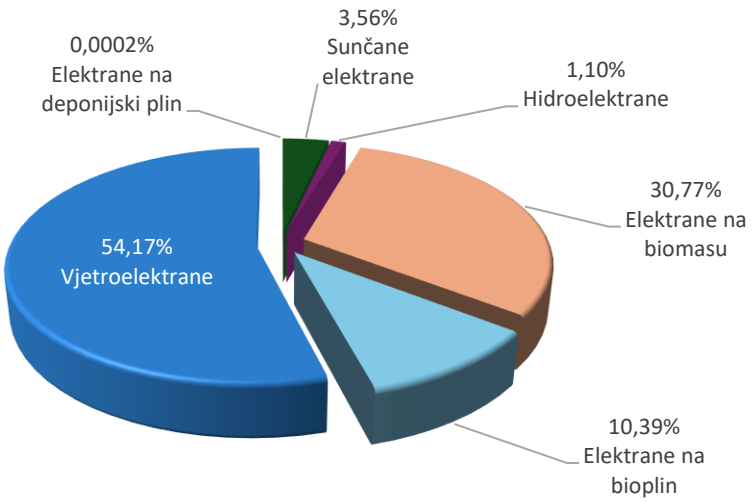

Slika 4. Instalirana snaga povlaštenih proizvođača prema tipu proizvodnih postrojenja i udio u ukupnoj instaliranoj snazi (MW) na dan 31. prosinca 2024. godine

Sva proizvodna postrojenja u sustavu poticanja proizvela su i u mrežu isporučila ukupno 1.902.943.042 kWh električne energije.

Slika 5. u nastavku prikazuje udjele proizvodnje električne energije povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja po tehnologijama u 2024. godini.

[3] Podaci se odnose na sva postrojenja u sustavu krajem 2024., bez obzira na model poticanja (Tarifni sustavi 2007., 2012. i 2013., zajamčena otkupna cijena, tržišna premija)

Slika 5. Udjeli proizvodnje električne energije (s pokusnim radom) povlaštenih proizvođača po tehnologijama u 2024. godini

Struktura povlaštenih proizvođača i nositelja projekata po tehnologijama na kraju 2024. godine s kojima su sklopljeni ugovori o otkupu električne energije na temelju Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije donesenog 2007. godine[4] (dalje: Tarifni sustav 2007.), Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije donesenog 2012. godine[5] (dalje: Tarifni sustav 2012.) te Tarifnog sustav za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije donesenog u 2013. godini [6] (dalje: Tarifni sustav 2013.) prikazana je u Tablici 1.

Tablica 1. Podaci iz sustava poticanja na dan 31. prosinca 2024. godine – Tarifni sustavi 2007., 2012. i 2013.

Tehnologija	Povlašteni proizvođači (aktivirani ugovori)		Nositelji projekta	
	Broj elektrana	Priključna snaga (kW)	Broj elektrana	Priključna snaga (kW)
Vjetroelektrane	13	463.200	-	-
Sunčane elektrane	1.120	45.908	-	-
Hidroelektrane	14	5.275	-	-
Elektrane na biomasu	35	87.218	3	7.785
Elektrane na bioplin	30	34.790	-	-
Geotermalne elektrane	1	10.000	-	-
Elektrane na plin iz proizvodnih postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda	-	-	-	-
Ukupno	**1.213**	**646.391**	**3**	**7.785**

[4] NN 33/07
[5] NN 63/12, 121/12 i 144/12
[6] NN 133/13, 151/13, 20/14, 107/14 i 100/15

U Tablici 2. sistematizirani su podaci o broju postrojenja po tehnologijama i priključnoj snazi postrojenja, a koja se potiču prema Uredbi o poticanju OIEiVUK, odnosno tržišnom premijom i zajamčenom otkupnom cijenom.

Tablica 2. Podaci iz sustava poticanja na dan 31. prosinca 2024. godine – postrojenja u trajnom pogonu koja se potiču zajamčenom otkupnom cijenom i tržišnom premijom

Tehnologija	Zajamčena otkupna cijena		Tržišna premija	
	Broj proizvodnih postrojenja	Priključna snaga [kW]	Broj proizvodnih postrojenja	Priključna snaga [kW]
Vjetroelektrane	-	-	-	-
Sunčane elektrane	**16**	**4.331**	-	-
Hidroelektrane	-	-	-	-
Elektrane na biomasu	-	-	**1**	**1.000**
Elektrane na bioplin	-	-	**2**	**2.740**
Geotermalne elektrane	-	-	-	-
Ukupno	**16**	**4.331**	**3**	**3.740**

Tablica 3. prikazuje broj i snagu novih povlaštenih proizvođača i povlaštenih proizvođača koji su raskinuli ugovor o otkupu, ali su ostvarila pravo na povratak u sustav poticanja[7] (bioplinskih postrojenja) tijekom 2024. godine; ukupno je 12 bioplinskih postrojenja ostvarilo pravo na povrat u sustav poticanja sklapanjem posebnog sporazuma s HROTE-om. Dodatno, u sustav poticanja ušlo je 11 novih postrojenja (1 elektrana na bioplin, 1 elektrana na biomasu i 9 sunčanih elektrana) za koje je aktiviran ugovor o zajamčenoj otkupnoj cijeni odnosno ugovor o tržišnoj premiji. Ukupna kumulativna priključna snaga gore navedenih postrojenja iznosi oko 17,3 MW.

Tablica 3. Broj i ukupna priključna snaga svih ugovora kojima su se počeli isplaćivati poticaji tijekom 2024. godine po tehnologijama

Tehnologija		Povlašteni proizvođači (broj postrojenja)	Priključna snaga [kW]
Sunčane elektrane	ZOC	9	1.891
Elektrane na biomasu	TP 2020	1	1000
Elektrane na bioplin	TP 2022	1	740
Elektrane na bioplin	TS (povrat u sustav poticanja)	12	13.652
UKUPNO		**23**	**17.283**

Tablica 4. prikazuje podatke o vrsti tehnologije, broju postrojenja i ukupnoj snazi postrojenja koja su tijekom 2024. godine izašla iz sustava poticanja jer su istekli ugovori o otkupu električne energije. Naime, za njih 84 ugovori su istekli tijekom 2024. godine.

[7] Temeljem Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije (NN 32/24)

Tablica 4. Broj i ukupna snaga svih isteklih i raskinutih ugovora u sustavu poticanja tijekom 2024. godine, po tehnologijama

2024. godina	*Istek ugovora*		*Raskid ugovora (povlašteni proizvođači)*		*Raskid ugovora (nositelji projekta)*		*Ukupno izlasci iz sustava*	
TEHNOLOGIJA	**Broj postrojenja**	**Priključna snaga**	**Povlašteni proizvođači**	**Priključna snaga**	**Nositelji projekta**	**Priključna snaga**	**Ukupno**	**Priključna snaga**
	(broj postrojenja)	**[kW]**	**(broj postrojenja)**	**[kW]**	**(broj postrojenja)**	**[kW]**	**(broj postrojenja)**	**[kW]**
Sunčane elektrane	81	3.348,51	1	30	1	96,10	**83**	**3.474,61**
Elektrane na biomasu	1	1.000	1	495	-	-	**2**	**1.495,00**
Elektrane na bioplin	1	135	-	-	-	-	**1**	**135,00**
Hidroelektrane	-	-	-	-	1	120	**1**	**120,00**
Elektrane na deponijski plin	1	2.500	-	-	-	-	**1**	**2.500,00**
UKUPNO	**84**	**6.983,51**	**2**	**525**	**2**	**216,10**	**88**	**7.724,61**

Osim ulazaka novih povlaštenih proizvođača u sustav poticanja i isteka/raskida ugovora o otkupu, sustav poticanja u 2024. godini obilježila je i provedba natječaja za dodjelu tržišne premije i natječaja za poticanje zajamčenom otkupnom cijenom.

Dodatno, sklopljeno je 14 ugovora o prijenosu ugovora o otkupu, 1 ugovor o prijenosu ugovora o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom te 3 ugovora o prijenosu ugovora o tržišnoj premiji, temeljem kojih su izmijenjeni nositelji projekata odnosno povlašteni proizvođači za određena proizvodna postrojenja. Također, sklopljeno je 9 dodataka ugovora o otkupu, 1 dodatak ugovora o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom te 13 dodatka ugovora o tržišnoj premiji, kojima su izmijenjene odredbe osnovnog ugovora.

Povrh navedenog, tijekom godine je dio bioplinskih postrojenja potpisao sporazume na temelju kojih su se vratili u sustav poticanja (detaljnije u poglavlju 2.2.1.)

Konačno, u tablici 5. i tablici 6. prikazani su kumulativni podaci o svim projektima koji imaju sklopljen ugovor o otkupu električne energije proizvedene iz OIEiVUK (prema Tarifnim sustavima), odnosno ugovor o zajamčenoj otkupnoj cijeni ili ugovor o tržišnoj premiji (prema Uredbi o poticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija[8]).

Od ukupno 1.411 važećih ugovora, do kraja 2024. godine ostala su još 3 ugovora o otkupu ukupne priključne snage 7.785 kW koji su sklopljeni temeljem Tarifnih sustava, a koji još nisu aktivirani (nije započeo otkup). Također, još nije aktivirano 176 ugovora ukupne priključne snage 526.468 kW, s nositeljima projekata koji su sklopili ugovor o zajamčenoj otkupnoj cijeni i ugovor o tržišnoj premiji temeljem Uredbe o poticanju.

Ukupna priključna snaga od 654.462 kW za preostalih 1.232 važećih i aktivnih ugovora raspodijeljena je tako da je 98,8% (646.391 kW) snage u sustavu poticanja ugovoreno temeljem Tarifnih sustava, dok je 1,2% (8.071 kW) ugovoreno temeljem provedenih natječaja za dodjelu tržišne premije i zajamčenu otkupnu cijenu.

Tablica 5. Prikaz broja i snage projekata koji su ugovoreni, a nisu u trajnom pogonu na dan 31. prosinca 2024. godine

Ukupno neaktivirani ugovori (broj)	179
Ugovori o otkupu električne energije sklopljeni temeljem Tarifnog sustava 2013.	7.785 kW
Ugovori o poticanju zajamčenom otkupnom cijenom i ugovori o tržišnoj premiji	526.468 kW

Tablica 6. Prikaz broja i snage projekata kojima se isplaćuju poticaji na dan 31. prosinca 2024. godine

Ukupno aktivirani ugovori	1.232
Tarifni sustavi 2007., 2012. i 2013.	646.391 kW
Ugovori o poticanju zajamčenom otkupnom cijenom i ugovori o tržišnoj premiji	8.071 kW

[8] NN 116/18 i 60/20

2 SUSTAV POTICANJA PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OIEIVUK

2.1 Pravni okvir za sustav poticanja proizvodnje električne energije iz OIEiVUK

HROTE provodi sustav poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije (dalje u tekstu: OIEiVUK) sukladno normativnom i regulatornom okviru na snazi u Republici Hrvatskoj (dalje: RH), i to temeljem Zakona o energiji[9], Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji[10] (dalje: Zakon o OIEiVUK) i Zakonu o tržištu električne energije[11]
Ovim su normativnim okvirom u pravni poredak RH prenesene i važeće EU direktive[12].

Najveći broj povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz OIEiVUK (u daljnjem tekstu: sustav poticanja), u isti je ušao u razdoblju od 1. srpnja 2007. do 31. prosinca 2015. godine, temeljem Tarifnih sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (dalje: Tarifni sustavi):

- Tarifni sustav 2007., koji se primjenjivao od 1. srpnja 2007. do 6. lipnja 2012. godine,
- Tarifni sustav 2012., koji se primjenjivao od 6. lipnja 2012. do 1. siječnja 2014. godine,
- Tarifni sustav 2013., koji se primjenjivao od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2015. godine.

Od 1. siječnja 2016. godine, kada je stupio na snagu Zakon o OIEiVUK, prestao je važiti Tarifni sustav iz 2013., osim za nositelje projekata koji su do navedenog dana s HROTE-om sklopili ugovor o otkupu električne energije sukladno jednom od Tarifnih sustava.

Na nositelje projekata koji imaju valjane ugovore o otkupu sklopljene temeljem bilo kojeg Tarifnog sustava primjenjuju se, na odgovarajući način, odredbe navedenih Tarifnih sustava prilikom primjene tih ugovora.

Tijekom izvještajnog razdoblja primjenjivao se sljedeći normativni okvir:

- Uredba o poticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija donesena 2018. godine[13] i Uredba o poticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija iz 2023. godine[14] (dalje: Uredba o poticanju) kojima su detaljno razrađeni način i uvjeti provedbe novih modela poticanja dodjelom tržišne premije ili isplatom zajamčene otkupne cijene, izračun maksimalnih referentnih vrijednosti, određivanje maksimalnih zajamčenih otkupnih cijena, procedure za sklapanje ugovora, određivanje kvota za poticanje, kao i dugi bitni elementi povezani s energetskim projektima.

[9] NN 120/12, 14/14, 95/15, 102/15, 68/18
[10] NN 138/2021, 83/2023
[11] NN 111/21, 83/23
[12] Direktiva 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora te o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage direktiva 2001/77/EZ i 2003/30/EZ, koja je posljednji put izmijenjena Direktivom Vijeća 2013/18/EU od 13. svibnja 2013. o prilagodbi Direktive 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora zbog pristupanja Republike Hrvatske (tekst značajan za EGP),
Direktiva 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora,
Direktiva 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetskoj učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ (tekst značajan za EGP).
[13] NN 116/18 i 60/20
[14] NN 70/23

- Uredba o kvotama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija[15] (dalje: Uredba o kvotama) kojom se utvrđuju kvote za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija, za potrebe provedbe natječaja za dodjelu tržišne premije i natječaja za poticanje zajamčene otkupne cijene.
- Uredba o udjelu u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača kojeg su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od operatora tržišta električne energije za 2024. godinu[16] (dalje: Uredba o udjelu) kojom je propisana obveza opskrbljivačima električne energije u 2024. godini o preuzimanju 60% neto isporučene električne energije povlaštenih proizvođača električne energije od operatora tržišta električne energije.
- Odluka o naknadi za obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju[17] kojom je određena visina naknade za obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju (dalje: Naknada OIEIVUK)
- Uredba o kriterijima za plaćanje umanjene naknade za obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju[18] kojima se propisuju uvjeti i način ostvarivanja prava na umanjenu Naknadu OIEIVUK.
- Uredba o korištenju obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija[19], koja je zamijenila Pravilnik o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije[20].
- Pravila vođenja EKO bilančne grupe od 31. prosinca 2018. godine kojima se uređuje funkcioniranje EKO bilančne grupe (bilančne grupe na tržištu električne energije unutar koje se obvezno učlanjuju proizvođači električne energije iz čijih postrojenja HROTE otkupljuje električnu energije), kao i obveza dostave podataka nužnih za planiranje proizvodnje električne energije članova EKO bilančne grupe i operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava, a pri čemu se Uredbom o poticanju određuje naknada za troškove uravnoteženja koju plaćaju članovi EKO bilančne grupe.
- Pravila prodaje električne energije od 31. prosinca 2018. godine kojom se uređuje prodaja dijela električne energije koju je HROTE otkupio od povlaštenih proizvođača električne energije i koja se prodaje na tržištu na razvidan i nediskriminirajući način, u udjelu određenom Uredbom o udjelu u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača kojeg su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od operatora tržišta električne energije za 2024. godinu.

2.2 Tarifni sustavi

Krajem 2024. godine u sustavu poticanja bilo je ukupno 1.232 aktivnih ugovora sklopljenih temeljem svih Tarifnih sustava i provedenih natječaja za dodjelu tržišne premije i poticanje zajamčenom otkupnom cijenom. Od toga je 1.213 aktivnih ugovora sklopljeno na temelju Tarifnih sustava.

Na dan 31. prosinca 2024. preostala su 3 neaktivirana ugovora o otkupu električne energije koja su sklopljena temeljem Tarifnog sustava iz 2013. godine, i to za 3 proizvodna postrojenja koja koriste biomasu, ukupne priključne snage 7.785 kW.

[15] NN 57/2020
[16] NN 158/23
[17] NN 31/23 i 24/24
[18] NN 31/23
[19] NN 28/23
[20] NN 132/13, 81/14, 93/14, 24/15, 99/15 i 110/15

2.2.1 Bioplinska postrojenja i mehanizam povrata u sustav poticanja

Tijekom 2022. i 2023. godine, uslijed značajnog porasta tržišnih cijena električne energije, određeni broj povlaštenih proizvođača odlučio je izaći iz sustava poticaja, odnosno raskinuti ugovore o otkupu sklopljene s HROTE-om. Taj trend bio je izravna posljedica geopolitičkih poremećaja koji su doveli do naglog povećanja cijena energenata na globalnom tržištu te posljedično visokih cijena električne energije.

Dio proizvođača procijenio je kako je izlazak iz sustava poticanja i samostalni nastup na tržištu električne energije lukrativniji zbog viših tržišnih cijena u usporedbi s fiksnim poticajnim cijenama unutar važećeg sustava poticanja. Uz to, rast cijena sirovina i povećani troškovi proizvodnje dodatno su opteretili proizvođače te je uz fiksne prihode u okviru sustava poticanja poslovanje mnogih povlaštenih proizvođača koji koriste bioplin postalo financijski neodrživo, posebno ako je njihov sirovinski sastav bio većim dijelom baziran na silažnim sirovinama. To je dodatno umanjilo atraktivnost ostanka u sustavu poticanja.

Uvažavajući sve specifične okolnosti poslovanja bioplinskih postrojenja, Vlada Republike Hrvatske u ožujku 2024. godine donijela je Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije[21], s ciljem daljnjeg uređenja odnosa na domaćem energetskom tržištu, prilagodbe mjera aktualnim okolnostima te zaštite potrošača i proizvođača. Ključni ciljevi Uredbe uključivali su stabilizaciju cijena energije, osiguranje dostupnosti prirodnog plina i drugih energenata, kao i prilagodbu poticajnih mjera proizvođačima energije iz obnovljivih izvora.

Od posebnog značaja za poslovanje bioplinskih postrojenja i postupanje HROTE-a u okviru sustava poticanja bili su članci 11.a i 11.b koji su dodani navedenim izmjenama i dopunama Uredbe, a koji detaljno uređuju pitanja povezana sa specifičnim okolnostima poslovanja bioplinskih postrojenja i njihove izloženosti promjenjivim troškovima ulaznih sirovina.

Člankom 11.a predmetne Uredbe proizvođačima koji koriste bioplin omogućena je prilagodba na promijenjene troškove ulaznih sirovina. Povlašteni proizvođači s važećim ugovorima o otkupu električne energije prema Tarifnim sustavima mogli su ostvariti pravo na dodatni iznos povrh ugovorene poticajne cijene. Kako bi ostvarili ovo pravo, proizvođači su trebali podnijeti zahtjev HROTE-u uz dostavljanje propisane dokumentacije. Konačna poticajna cijena izračunava se uzimajući u obzir osnovnu poticajnu cijenu i dodatni iznos temeljen na promjenama cijena sirovina i potrošačkih indeksa. Ovo pravo osiguralo je uvjete da proizvođači mogu nastaviti s održivim poslovanjem unatoč izazovima na tržištu. Povlašteni proizvođači koji su sklopili dodatak ugovoru o otkupu ostvarili su pravo na dodatni iznos poticajne cijene za svu energiju isporučenu u 2024. godini, bez obzira na datum sklapanja dodatka.

U 2024. godini HROTE je zaprimio ukupno **16** zahtjeva za sklapanje dodatka ugovora o otkupu električne energije iz elektrane na bioplin zbog promijenjenih okolnosti. Od tog broja, za **15** postrojenja ukupne priključne snage **18.838 kW** izdana su rješenja o usvajanju zahtjeva te sklopljeni dodatci ugovora, a zahtjev za **1** postrojenje je odbijen te je za njega izdano rješenje o odbijanju zahtjeva.

Člankom 11.b je omogućen povrat proizvođača u sustav poticanja putem sporazuma s HROTE-om. Zahtjevi za sklapanje sporazuma trebali su biti podneseni HROTE-u unutar 90 dana od stupanja na snagu Uredbe, uz dostavljanje potrebne dokumentacije, uključujući dokaz o plaćenom višku tržišnih prihoda tijekom razdoblja poremećaja na tržištu energije. Ova mjera bila je ključna za vraćanje proizvođača u regulirani okvir i osiguranje kontinuiteta opskrbe električnom energijom iz obnovljivih izvora. Sporazumi sklopljeni temeljem ove odredbe vrijede do isteka razdoblja definiranog prethodnim ugovorima, a povlašteni proizvođači ostvaruju pravo na poticajnu cijenu za energiju isporučenu od mjeseca sklapanja sporazuma. Povlašteni

[21] NN 32/24

proizvođači koji su sklopili sporazum s HROTE-om temeljem kojeg su ostvarili povrat u sustav poticanja, mogli su ostvariti i pravo na dodatni iznos poticajne cijene, sukladno uvjetima propisanima odredbama članka 11.a navedene Uredbe.

Nastavno na navedeno, HROTE je zaprimio **18** zahtjeva bioplinskih elektrana za sklapanje sporazuma o nastavku otkupa električne energije. Za **12** postrojenja ukupne priključne snage **13.652 kW** izdana su rješenja o usvajanju zahtjeva te su sklopljeni sporazumi, dok je za **1** postrojenje priključne snage **1.000 kW** izdano rješenje o obustavi postupka radi isteka preostalog razdoblja važenja raskinutog ugovora o otkupu. Za 5 postrojenja podnositelji zahtjeva nisu dostavili svu propisanu dokumentaciju stoga ih je HROTE zaključcima pozvao da u određenom roku dostave nedostajuću dokumentaciju.

Tablica 7. Prikaz proizvodnje i isplaćenih iznosa za bioplinska postrojenja koja su stekla pravo na isplatu dodatka zbog poremećaja na tržištu

Status	Broj postrojenja	Isporučena EE [kWh]	Ukupno obračunato prema osnovnoj cijeni (bez PDV-a) [EUR]	Ukupno isplaćen dodatak (bez PDV-a) [EUR]	Ukupna isplata (bez PDV-a) [EUR]
Sklopljen dodatak	15	142.965.020	30.342.035,41	7.595.327,79	37.937.363,21
Sklopljen sporazum	12	24.819.288	5.365.837,94	1.323.720,92	6.689.558,86
Ukupno	27	**161.784.308**	**35.707.873,35**	**8.919.048,71**	**44.626.922,07**

Temeljem gore opisanih pravnih radnji na osnovi predmetne Uredbe, proizvođači koji koriste bioplin u proizvodnji su u 2024. godini ostvarili dodatak poticajne cijene od ukupno **8.919.048,71 EUR** (bez PDV-a) za isporučenu električnu energiju te im je HROTE ukupno isplatio **44.626.922,07 EUR** (bez PDV-a).

2.3 Javni natječaji – Uredba o poticanju

2.3.1 Aktivni i neaktivirani ugovori temeljem Uredbe o poticanju

Krajem 2024. godine u sustavu poticanja bilo je ukupno 19 aktivnih ugovora o otkupu zajamčenom otkupnom cijenom i ugovora o tržišnoj premiji (Tablica 2), i to:

- 16 aktivnih ugovora o otkupu zajamčenom otkupnom cijenom za sunčane elektrane, ukupne priključne snage 4.331 kW,
- 3 aktivna ugovora o tržišnoj premiji ukupne priključne snage 3.740 kW, od kojih su 2 ugovora za elektranu na bioplin te 1 za elektranu na biomasu.

Znatno je više neaktiviranih ugovora o otkupu zajamčenom otkupnom cijenom i ugovora o tržišnoj premiji – njih 176 (Tablica 8.) čije aktiviranje se očekuje u narednim godinama.

Iz Tablice 8. se vidi da:

- 73 ugovora o otkupu zajamčenom otkupnom cijenom još nije aktivirano, ukupne snage 11,5 MW, pri čemu po priključnoj snazi dominiraju sunčane elektrane (78,2%),
- 103 ugovora o tržišnoj premiji još nije aktivirano, ukupne snage 514,9 MW, pri čemu po priključnoj snazi dominiraju također sunčane elektrane (79,2%).

Većina neaktiviranih ugovora - njih 132 - sklopljena su na temelju dva natječaja koji je HROTE proveo u 2024. godini, a o čijoj provedbi izvještavamo u nastavku.

Tablica 8. Sklopljeni ugovori o otkupu zajamčenom otkupnom cijenom i ugovora o tržišnoj premiji koji nisu aktivirani do 31. prosinca 2024. godine, po tehnologijama

Nositelji projekata	Zajamčena otkupna cijena		Tržišna premija	
Tehnologija	Broj proizvodnih postrojenja	Priključna snaga [kW]	Broj proizvodnih postrojenja	Priključna snaga [kW]
Vjetroelektrane	-	-	2	78.000
Sunčane elektrane	66	9.000,3	88	407.865
Hidroelektrane	4	1.154	4	7.300
Elektrane na biomasu	3	1.349	3	4.800
Elektrane na bioplin	-	-	5	7.000
Geotermalne elektrane	-	-	1	10.000
Ukupno	**73**	**11.503,3**	**103**	**514.965**

2.3.2 Provedba natječaja za dodjelu tržišne premije i natječaja za poticanje zajamčenom otkupnom cijenom u 2024. godini

Sukladno važećem nacionalnom regulatornom okviru, poticanje proizvodnje električne energije dodjelom državnih potpora, HROTE može provoditi putem modela tržišne premije ili modela zajamčene otkupne cijene, i to kroz organizaciju javnoga natječaja koji mora biti proveden na transparentan i konkurentan način.

Nastavno na navedeno, na temelju odredbi Zakona o OIEiVUK i Uredbe o kvotama, HROTE je uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija i Ministarstva gospodarstva, donio Program državnih potpora za sustav poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije tržišnom premijom i zajamčenom otkupnom cijenom, u skladu s odredbama Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. (Službeni list EU, L 187, 26.6.2014) i njenih izmjena i dopuna.

Cilj Programa je dodjela operativnih potpora za promicanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije radi olakšanja razvoja gospodarskih djelatnosti na način kojim se poboljšava zaštita okoliša i djelatnosti u energetskom sektoru. Državne potpore sadržane u Programu odnose se na potpore za zaštitu okoliša, i to operativne potpore za promicanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije te operativne potpore za promicanje energije iz obnovljivih izvora u malim projektima i zajednicama obnovljive energije.

Navedeni Program je stupio na snagu 10. travnja 2024., a na temelju istoga potpore su se mogle dodjeljivati najkasnije do 31. prosinca 2024. godine.

HROTE je tijekom 2024. godine proveo 2 javna natječaja za dodjelu tržišne premije i poticanje zajamčenom otkupnom cijenom, sukladno odredbama navedenoga Programa.

Na navedenim natječajima, dostupna ukupna kvota za sklapanje ugovora iznosila je ukupno 607,25 MW na natječaju za dodjelu tržišne premije (od čega 450 MW za sunčane elektrane, 150 MW za vjetroelektrane i 7,25 MW za male hidroelektrane), odnosno 11 MW na natječaju za poticanje zajamčenom otkupnom cijenom (10 MW za sunčane elektrane i 1 MW za male hidroelektrane).

Uvjet sudjelovanja na javnom natječaju za projekte je da nisu započeli radovi (uključujući da nije nastupila prva zakonski obvezujuća obveza za naručivanje opreme ili bilo koja druga obveza koja ulaganje čini neopozivim) te da je osiguran određeni administrativni status (ishođeno energetsko odobrenje ili elektroenergetska suglasnost), što se mora dokazati dostavom propisane natječajne dokumentacije. Da bi se javnim natječajem osigurala konkurentnost, minimalan broj valjanih ponuda za svaku grupu postrojenja je tri ponude. Dobitnici natječaja bili su odabrani rangiranjem po ponuđenoj cijeni (referentnoj vrijednosti odnosno zajamčenoj otkupnoj cijeni) u okviru raspisane natječajne kvote.

Ugovori su se sklapali na određeno vrijeme od 12 godina, s time da se rok računa od dana stjecanja statusa povlaštenog proizvođača električne energije, ishođenjem rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije kojeg izdaje Hrvatska energetska regulatorna agencija (dalje: HERA), odnosno u slučaju postrojenja koja se smatraju jednostavnim građevinama sukladno propisima o gradnji, ishođenjem potvrde o trajnom pogonu. Za stjecanje prava na isplatu tržišne premije odnosno zajamčene otkupne cijene, nositelji projekta dužni su dostaviti HROTE-u izvršno rješenje HERA-e o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, odnosno potvrdu o trajnom pogonu i ugovor o korištenju mreže za jednostavne građevine, te drugu dokumentaciju propisanu Uredbom o poticanju i odredbama ugovora.

Nositelj projekta se obvezuje da će izgraditi postrojenje za koje je sklopljen ugovor o tržišnoj premiji odnosno ugovor o otkupu zajamčenom otkupnom cijenom i steći status povlaštenog proizvođača za to postrojenje u roku od 4 godine od dana sklapanja ugovora. U suprotnom, ugovor će se raskinuti.

2.3.2.1 Natječaj za dodjelu tržišne premije 1/2024

Natječaj za dodjelu tržišne premije 1/2024 bio je otvoren u razdoblju od 12. do 27. lipnja 2024. godine, a prethodio mu je Javni poziv za javno prikupljanje ponuda s uvjetima za sudjelovanje na javnom natječaju za dodjelu tržišne premije koji je objavljen 12. travnja 2024. godine, u trajanju od 60 dana od dana njegove objave.

Mjerom 1. poticani su projekti instalirane snage veće od 1.000 kW, te hidroelektrane instalirane snage veće od 1.000 kW do uključivo 10 MW.

Mjerom 2. poticana su postrojenja instalirane snage veće od 200 kW do uključivo 1 MW, postrojenja instalirane snage veće od 200 kW do uključivo 6 MW ako su projekti u

stopostotnom vlasništvu MSP-ova[22] ili zajednica obnovljive energije, te vjetroelektrane instalirane snage veće od 200 kW do uključivo 18 MW ako su projekti u stopostotnom vlasništvu mikro ili malih poduzeća ili zajednica obnovljive energije.

Nakon uspješno provedenog natječajnog postupka, HROTE je 25. srpnja 2024. godine donio Odluku o odabiru najpovoljnijih ponuditelja na Javnom natječaju za dodjelu tržišne premije 1/2024.

Na javni natječaj pristigle su 144 ponude ukupne priključne snage 713,388 MW, od kojih je 110 ocijenjeno valjanima, dok u odnosu na vjetroelektrane nije ispunjen uvjet konkurentnog i nediskriminirajućeg natječajnog postupka jer je zaprimljena 1 ponuda, koja radi navedenoga nije ni razmatrana. Dobitnima je ocijenjeno njih 92, ukupne priključne snage 419,063 MW. Ključni rezultati provedenog javnog natječaja prikazani su u Tablici 9.

Međutim, nisu svi dobitnici javnog natječaja i sklopili ugovore o tržišnoj premiji. Analiza sklopljenih ugovora pokazuje kako je sklopljeno ukupno **86 ugovora** (93,5% u odnosu na broj dobitnih ponuda), za snagu od **404,419 MW** (96,5% u odnosu na snagu iz dobitnih ponuda). Većina sklopljenih ugovora odnosi se na sunčane elektrane, njih 84 ukupne priključne snage 399.869 kW, dok se preostala 2 sklopljena ugovora odnose na hidroelektrane ukupne priključne snage 4.550 kW.

[22] Za potrebe predmetnog Javnog natječaja pojam „poduzeće“, „mikro poduzeće“, „malo poduzeće“ i „srednje poduzeće“ imala su značenja kako je regulirano u Prilogu I. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17.6.2014. i njenih izmjena i dopuna

Tablica 9. Statistički prikaz provedbe javnog natječaja za dodjelu tržišne premije 1/2024

JN 1/2024	Mjera 1: VE > 1 MW	Mjera 1: SE > 1 MW	Mjera 1: 1 MW < HE ≤ 10 MW	Mjera 2 200 kW < VE ≤ 1 MW 200 kW < VE ≤ 6 MW (SME, ZOE) 200 kW < VE ≤ 18 MW (Mikro ili mali, ZOE)	Mjera 2 200 kW < SE ≤ 1 MW 200 kW < SE ≤ 6 MW (SME, ZOE)	UKUPNO
Kvota iz Javnog natječaja, MW	60,00	350,00	7,25	90,00	100,00	**607,25**
Maksimalna referentna cijena iz Javnog natječaja, EUR/MWh	75,27	67,05	158,30	75,27	82,04	
Ukupan broj prispjelih ponuda	1	29	3	0	111	**144**
Ukupna priključna snaga iz prispjelih ponuda, MW	24,00	577,762	8,85	0,00	102,776	**713,388**
Broj valjanih ponuda	-	26	3	-	81	**110**
Ukupna priključna snaga svih valjanih ponuda, MW	-	551,662	8,85	-	83,528	**-**
Dobitna ponuda s minimalnom referentnom cijenom, EUR/MWh	-	48,85	158,30	-	64,99	**-**
Dobitna ponuda s maksimalnom referentnom cijenom, EUR/MWh	-	59,50	158,30	-	82,04	**-**
Prosječna referentna cijena svih dobitnih ponuda EUR/MWh	-	**56,54**	**158,30**	-	**77,78**	**-**
Ukupna priključna snaga svih dobitnih ponuda, MW	-	**330,985**	**4,55**	-	**83,528**	**419,063**
Broj dobitnih ponuda	-	**9**	**2**	-	**81**	**92**
Broj sklopljenih ugovora	-	**9**	**2**	-	**75**	**86**
Priključna snaga temeljem sklopljenih ugovora o TP	-	**330,985**	**4,55**	-	**68,884**	**404,419**
Ostvarena prosječna referentna cijena u odnosu na maksimalnu referentnu cijenu, %	-	84,3%	100,0%	-	94,8%	**-**
Ukupna priključna snaga dobitnih ponuda u odnosu na ukupnu priključnu snagu iz prispjelih ponuda, %	-	57,3%	51,4%	-	81,3%	**-**
Ukupna priključna snaga dobitnih ponuda u odnosu na kvotu iz Javnog natječaja, %	**-**	**94,6%**	**62,8%**	**-**	**83,5%**	**-**
Ukupna priključna snaga temeljem sklopljenih ugovora u odnosu na kvotu iz Javnog natječaja, %	**-**	**94,6%**	**62,8%**	**-**	**68,9°%**	**-**

2.3.2.2 Natječaj za poticanje zajamčenom otkupnom cijenom 2024-2

Javnom natječaju za poticanje proizvodnje električne energije zajamčenom otkupnom cijenom 2024-2 prethodila je objava javnog poziva, u razdoblju od 16. listopada do 14. studenoga 2024. godine. Javni natječaj za poticanje zajamčenom otkupnom cijenom bio je otvoren od 15. do 30. studenog 2024. godine.

Javni natječaj je proveden za Mjeru 3. kojom se potiču sunčane elektrane instalirane snage od 50 kW do uključivo 20 kW i hidroelektrane instalirane snage od 50 kW do uključivo 200 kW. Za sunčane elektrane zaprimljeno je ukupno 67 ponuda ukupne priključne snage 8.182,90 kW. dok za hidroelektrane nije ispunjen uvjet konkurentnog i nediskriminirajućeg natječajnog postupka jer su zaprimljene svega 2 ponude, koje stoga nisu ni razmatrane.

Dana 13. prosinca 2024. godine objavljena je Odluka o odabiru najpovoljnijih ponuditelja na Javnom natječaju za poticanje zajamčenom otkupnom cijenom br. 2024-2.

Pregledom dostavljenih ponuda utvrđeno je da je prema uvjetima Javnog natječaja, valjanih, ujedno i dobitnih ponuda za projekte sunčanih elektrana bilo 46, ukupne priključne snage 5.794,00 kW. Svi ponuditelji čije su ponude na javnom natječaju odabrane kao dobitne su s HROTE-om sklopili ugovor o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom (ukupno 46).

Detaljan pregled ključnih rezultata javnog natječaja za poticanje proizvodnje električne energije iz OIEiVUK zajamčenom otkupnom cijenom dostupan je u Tablici 10.

Tablica 10. Statistički prikaz provedbe javnog natječaja za poticanje zajamčenom otkupnom cijenom 2/2024

JN 2024-2 (ZOC)	Mjera 3: 50kW < SE ≤ 200kW	Mjera 3: 50kW < HE ≤ 200kW	UKUPNO
Kvota iz Javnog natječaja, kW	10.000,00	1.000,00	**11.000,00**
Maksimalna referentna cijena iz Javnog natječaja, EUR/MWh	84,66	165,12	
Ukupan broj prispjelih ponuda	67	2	**69**
Ukupna priključna snaga iz prispjelih ponuda, kW (Napomena: jedna ponuda nije iskazala priključnu snagu)	8.182,90	252,00	**8.434,90**
Broj valjanih ponuda	46	-	**46**
Ukupna priključna snaga svih valjanih ponuda, kW	5.794,00	-	**5.794,00**
Dobitna ponuda s minimalnom referentnom cijenom, EUR/MWh	69,77	-	
Dobitna ponuda s maksimalnom referentnom cijenom, EUR/MWh	84,66	-	
Prosječna referentna cijena svih dobitnih ponuda, EUR/MWh	**82,85**	-	
Ukupna priključna snaga svih dobitnih ponuda, MW	**5.794,00**	-	**5.794,00**
Broj dobitnih ponuda	**46**	-	**46**
Ostvarena prosječna referentna cijena u odnosu na maksimalnu referentnu cijenu, %	97,9%	-	
Ukupna priključna snaga dobitnih ponuda u odnosu na ukupnu priključnu snagu iz prispjelih ponuda, %	70,8%	-	68,7%
Ukupna priključna snaga dobitnih ponuda u odnosu na kvotu iz Javnog natječaja, %	**57,9%**	**-**	**52,7%**

3 ENERGETSKO-EKONOMSKI PODACI SUSTAVA POTICANJA

3.1 Priljevi sustava poticanja u 2024. godini

Sustav poticanja financira se iz namjenskih sredstava koja prikuplja HROTE i isplaćuje ih povlaštenim proizvođačima električne energije iz OIEiVUK u sustavu poticanja za neto isporučenu električnu energiju u elektroenergetski sustav.

Izvori iz kojih se prikupljaju sredstva za sustav poticanja (priljevi sustava poticanja) i isplate javnih sredstava s ciljem poticanja proizvodnje električne energije iz OIEiVUK (odljevi sustava poticanja) propisani su Zakonom o OIEiVUK. Navedeni priljevi ne smatraju se prihodom HROTE-a, već se prikupljaju na zasebnom namjenskom računu.

Slijedom navedenih zakonskih odredbi, HROTE je tijekom 2024. godine prikupljao sredstva od namjenske naknade za obnovljive izvore, prodaje električne energije, mjesečne naknade članova EKO bilančne grupe, prihoda povezanih s obračunom za energiju odstupanja i prodaje jamstva podrijetla, naknada za izdavanje energetskih odobrenja, kao i sredstava prikupljenih od statističkih prijenosa između Republike Hrvatske i država članica Europske unije.

U nastavku se ukratko opisuju pojedini izvori priljeva, iz kojih se prikupljaju sredstva za sustav poticanja.

1. Naknada OIEiVUK, koja se naplaćuje od svih krajnjih kupaca električne energije putem mjesečnih računa koje izdaju opskrbljivači.

   Visinu naknade propisuje Vlada RH svojom odlukom te je ona do 29. veljače 2024. godine iznosila 0,013936 EUR/kWh, dok od 1. ožujka 2024. iznosi 0,013239 EUR/kWh[23]. Poduzetnici koji posluju u sektorima čiji je konkurentni položaj izložen riziku i koji imaju visok energetski intenzitet (trošak električne energije u odnosu na bruto dodanu vrijednost veći od 5%), mogu ostvariti pravo na plaćanje umanjene naknade OIEiVUK (detaljnije u poglavlju 3.1.3.1. Potpora energetski intenzivnoj industriji u obliku smanjenja naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz OIEiVUK).

2. Sredstva dobivena prodajom električne energije proizvedene u proizvodnim postrojenjima u sustavu poticanja, a koju HROTE otkupljuje temeljem ugovora o otkupu električne energije i ugovora o otkupu zajamčenom otkupnom cijenom.

   Navedeni ugovori sklopljeni su bilo temeljem ranije važećih Tarifnih sustava ili pak temeljem Uredbe o poticanju. Proizvođači električne energije koji s HROTE-om imaju neki od gore navedenih važećih ugovora članovi su EKO bilančne grupe, a HROTE kao otkupljivač i voditelj EKO bilančne grupe raspolaže s neto isporučenom električnom energijom povlaštenih proizvođača, sukladno Pravilima prodaje električne energije iz EKO bilančne grupe na tržištu električne energije.

   Udio od 40% isporučene električne energije HROTE je 2024. godine prodavao na tržištu električne energije, a 60% po reguliranoj otkupnoj cijeni opskrbljivačima u RH.

3. Sredstva dobivena putem mjesečne naknade koju plaćaju članovi EKO bilančne grupe čija priključna snaga proizvodnog postrojenja prelazi 50 kW.

4. Prihodi povezani s obračunom odstupanja od članova EKO bilančne grupe, a sve u skladu s Pravilima vođenja EKO bilančne grupe.

[23] Odluka o naknadi za obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju (NN 31/23, 24/24)

5. Prihodi od prodaje jamstava podrijetla za električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača. Naime, temeljem regulatornog okvira za implementaciju sustava jamstva podrijetla u Republici Hrvatskoj, HROTE je odgovoran za izdavanje jamstva podrijetla električne energije te za vođenje registra jamstava podrijetla električne energije u RH. Za energiju povlaštenih proizvođača iz EKO bilančne grupe, koji prodaju energiju HROTE-u u okviru sustava poticanja, izdana jamstava podrijetla HROTE je tijekom 2024. godine prodavao na dražbama koje su bile organizirane od strane HRVATSKE BURZE ELEKTRIČNE ENERGIJE d.o.o. (dalje: CROPEX).

6. Naknade za izdavanje energetskog odobrenja, koje HROTE obračunava i naplaćuje po izvršnosti rješenja o energetskom odobrenju nositelju projekta, u iznosu određenom u rješenju kojim se izdaje energetsko odobrenje. Navedeno rješenje izdaje ministarstvo nadležno za energetiku, a sve sukladno Zakonu o tržištu električne energije i Uredbi o kriterijima za provođenje javnog natječaja za izdavanje energetskog odobrenja i uvjetima izdavanja energetskog odobrenja[24]. Navedena sredstva koriste se i kao jamstvo za ozbiljnost ponude prilikom sudjelovanja nositelja projekata za izgradnju proizvodnih postrojenja za proizvodnju električne energije iz OIEiVUK na javnom natječaju za dodjelu tržišne premije.

7. Sredstva prikupljena statističkim prijenosima između Republike Hrvatske i država članica Europske unije.

Povrh navedenog, Zakonom o OIEiVUK utvrđena je mogućnost prikupljanja namjenskih sredstava iz drugih izvora, za što se međutim još nisu ispunili preduvjeti.

HROTE temeljem važećeg zakonodavnog okvira ima mogućnost prikupljati i namjenska sredstva za sustav poticanja od obračuna temeljem ugovora o tržišnoj premiji, u slučajevima kad je tržišna cijena u obračunskom razdoblju viša od ugovorene cijene iz ugovora o tržišnoj premiji. S obzirom da je tržišna cijena tijekom 2024. godine bila manja od one definirane važećim i aktiviranim ugovorima o tržišnoj premiji, tijekom 2024. godine nije bilo prihoda za sustav poticanja po ovoj osnovi.

Dodatno, sukladno zakonskoj obvezi iz Zakona o OIEiVUK, HROTE je dužan svake godine dostaviti nadležnom ministarstvu plan prihoda i rashoda sustava poticanja za sljedeću godinu i najmanje trogodišnju projekciju prihoda i rashoda sustava poticanja, te planove povezane s raspisivanjem natječaja za dodjelu tržišne premije odnosno otkup električne energije iz OIEVUK zajamčenom otkupnom cijenom.

U odnosu na planirani financijski tijek i na očekivane potrebe povezane s likvidnosti sustava poticanja, HROTE je Zakonom o OIEiVUK nominiran i kao korisnik sredstava od prodaje emisijskih jedinica, sukladno Planu korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica CO_2 putem dražbi u Republici Hrvatskoj. Do sada, međutim, nije bio u mogućnosti koristiti ova sredstva.

Također, HROTE je nominiran koristiti sredstva od naknade za uvezenu električnu energiju proizvedenu u trećim zemljama, a u proizvodnim postrojenjima koja koriste fosilna goriva, sukladno CBAM mehanizmu – mehanizmu koji uređuje ugljičnu prilagodbu na granicama. Uredbom 2023/956 uveden je mehanizam EU-a za ugljičnu prilagodbu na granicama (CBAM) s ciljem smanjenja emisija ugljika, određivanja pravedne cijene ugljika emitiranog tijekom proizvodnje robe s visokim emisijama ugljika uvezene u EU i poticanja čišće industrijske proizvodnje s pomoću metodologije za izračun ugrađenih emisija.

Ni ovaj mehanizam nije do sada bio u primjeni, te HROTE nije prikupljao sredstva s ove osnove.

[24] NN 70/23

3.1.1 Sredstva prikupljena temeljem obveze opskrbljivača o preuzimanju električne energije proizvedene u sustavu poticanja po reguliranoj cijeni

Temeljem Zakona o OIEIVUK opskrbljivači su dužni preuzimati električnu energiju proizvedenu od strane povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja, proporcionalno njihovom udjelu u ukupnoj opskrbi električnom energijom u RH, kojega određuje HROTE temeljem dobivenih podataka od operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava.

Nadalje, Uredbom o udjelu određuje se udio izražen u postotku u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača električne energije kojeg su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od HROTE-a, po reguliranoj otkupnoj cijeni od 0,055744 EUR/kWh. Konkretno, opskrbljivači električne energije bili su dužni tijekom 2024. godine zajedno preuzeti od HROTE-a 60% neto isporučene električne energije koju je HROTE otkupio od proizvođača u sustavu poticanja.

Navedeni udio od 60% vrijedio je i u 2023. godini. Krajem 2023. godine, donesena je Uredba o udjelu u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača koji su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od operatora tržišta električne energije za 2024. godinu[25] kojom je zadržan isti udio od 60% za obvezu preuzimanja električne energije proizvedene u sustavu poticanja po reguliranoj cijeni.

HROTE sa svakim pojedinim opskrbljivačem sklapa ugovor kojim se detaljno uređuju sva međusobna prava i obveze u svezi s preuzimanjem, obračunom i naplatom pripadajućeg udjela električne energije proizvedene iz proizvodnih postrojenja koja koriste OIEiVUK.

Tablica 10. prikazuje udio svakog pojedinog opskrbljivača u ukupnoj opskrbi električnom energijom u 2024. godini u RH.

Opskrbljivači su s osnova preuzimanja udjela električne energije koja je u 2024. godini isporučena iz proizvodnih postrojenja povlaštenih proizvođača koja koriste OIE, ukupno preuzeli **1.131.888.428 kWh** za što su uplatili na račun HROTE-a ukupno **63.095.988,53 EUR** (bez PDV-a).

[25] NN 158/23

Tablica 11. Udio opskrbljivača u ukupnoj opskrbi električnom energijom u 2024. godini u RH

Opskrbljivač	*HEP-OPSKRBA d.o.o.*		*HEP - ELEKTRA d.o.o*		*GEN-I Hrvatska d.o.o.*		*E.ON Energija d.o.o.*		*ENNA NEXT d.o.o.*		*PETROL d.o.o.*		*MET Croatia Energy Trade d.o.o.*	
2024. godina	*Ostvarena opskrba*	*Udio u ukupnoj opskrbi u RH*	*Ostvarena opskrba*	*Udio u ukupnoj opskrbi u RH*	*Ostvarena opskrba*	*Udio u ukupnoj opskrbi u RH*	*Ostvarena opskrba*	*Udio u ukupnoj opskrbi u RH*	*Ostvarena opskrba*	*Udio u ukupnoj opskrbi u RH*	*Ostvarena opskrba*	*Udio u ukupnoj opskrbi u RH*	*Ostvarena opskrba*	*Udio u ukupnoj opskrbi u RH*
	kWh	**%**	**kWh**	**%**	**kWh**	**%**	**kWh**	**%**	**kWh**	**%**	**kWh**	**%**	**kWh**	**%**
siječanj	665.222.443	45,24061	674.605.488	45,87873	9.553.590	0,64972	47.206.722	3,21045	57.323.147	3,89845	13.948.358	0,94860	2.550.344	0,17344
veljača	630.655.427	46,94885	592.621.424	44,11743	8.769.217	0,65282	42.836.089	3,18891	53.395.639	3,97501	12.433.157	0,92558	2.571.027	0,19140
ožujak	639.454.747	51,58805	479.257.396	38,66412	8.776.922	0,70808	41.766.247	3,36949	51.513.554	4,15586	15.926.563	1,28488	2.845.113	0,22953
travanj	610.966.730	49,21480	508.961.703	40,99806	9.109.805	0,73382	47.175.577	3,80010	48.838.683	3,93407	13.759.295	1,10834	2.617.059	0,21081
svibanj	656.275.678	51,12726	496.915.392	38,71227	9.563.432	0,74504	52.152.578	4,06295	51.451.635	4,00835	14.595.346	1,13705	2.657.985	0,20707
lipanj	706.541.478	52,52762	500.614.907	37,21807	10.442.839	0,77637	56.728.732	4,21748	52.843.637	3,92864	15.265.928	1,13494	2.648.114	0,19687
srpanj	838.784.023	51,98558	625.006.787	38,73624	12.734.829	0,78927	59.523.735	3,68912	58.550.257	3,62879	15.941.933	0,98804	2.951.934	0,18295
kolovoz	790.846.172	49,80198	653.339.406	41,14276	12.947.073	0,81532	58.891.662	3,70859	53.477.451	3,36764	16.189.553	1,01951	2.290.213	0,14422
rujan	730.271.407	52,51102	531.269.903	38,20159	12.572.987	0,90408	45.768.347	3,29103	54.674.466	3,93143	13.295.701	0,95604	2.848.377	0,20482
listopad	701.378.277	51,86012	531.735.972	39,31672	13.104.601	0,96896	40.943.400	3,02737	49.997.925	3,69686	12.012.653	0,88822	3.269.587	0,24175
studeni	683.605.360	49,43945	578.699.201	41,85247	13.518.796	0,97770	41.006.339	2,96565	51.107.906	3,69621	11.417.621	0,82574	3.357.083	0,24279
prosinac	695.128.057	46,39139	679.747.475	45,36492	13.448.778	0,89754	47.991.810	3,20287	47.804.428	3,19037	11.181.798	0,74625	3.096.554	0,20666
Ukupno kWh	**8.349.129.799**		**6.852.775.054**		**134.542.869**		**581.991.238**		**630.978.728**		**165.967.906**		**33.703.390**	

Tablica 12. Obveze opskrbljivača s osnova preuzimanja udjela u 60% neto isporučene električne energije iz OIEiVUK u 2024. godini

Opskrbljivač	*Preuzeta električna energija iz OIE*	*Preuzeta električna energija iz KOG*	*Ukupno OIE i KOG*	*Regulirana cijena*	*Iznos bez PDV*
	kWh	*kWh*	*kWh*	*EUR/kWh*	*EUR*
HEP-OPSKRBA d.o.o.	561.679.962	0	561.679.962	0,055744	**31.310.287,80**
HEP - ELEKTRA d.o.o	466.015.449	0	466.015.449	0,055744	**25.977.565,19**
GEN-I Hrvatska d.o.o.	9.085.311	0	9.085.311	0,055744	**506.451,58**
E.ON Energija d.o.o.	38.891.871	0	38.891.871	0,055744	**2.167.988,46**
ENNA NEXT d.o.o.	42.736.923	0	42.736.923	0,055744	**2.382.327,04**
PETROL d.o.o.	11.170.725	0	11.170.725	0,055744	**622.700,89**
MET Croatia Energy Trade d.o.o.	2.308.187	0	2.308.187	0,055744	**128.667,58**
Ukupno	**1.131.888.428**	**0**	**1.131.888.428**	**0.055744**	**63.095.988,53**

3.1.2 Sredstva prikupljena prodajom električne energije proizvedene u sustavu poticanja na tržištu

Preostalih 40% neto isporučene električne energije povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja HROTE može prodavati na sljedeće načine:

a) trgovanjem na dan unaprijed (DAM) tržištu,
b) trgovanjem na unutardnevnom (ID) tržištu,
c) trgovanjem određene količine električne energije na aukcijama, kao najdugoročnijem obliku trgovanja koje organizira HROTE ili na aukcijama koje organiziraju ostali tržišni sudionici,
d) temeljem okvirnih sporazuma.

Prodaja električne energije provodi se na transparentan i konkurentan način, u skladu s Pravilima prodaje električne energije[26] koja donosi HROTE uz prethodno mišljenje HERA-e i prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za energetiku.

Kako bi HROTE mogao prodavati električnu energiju iz sustava poticanja, organizirano je djelovanje EKO Bilančne grupe putem koje HROTE sudjeluje na tržištu s ciljem prodaje električne energije iz sustava poticanja. U EKO bilančnoj grupi uključena su sva proizvodna postrojenja kojima je otkupljivač HROTE odnosno proizvodna postrojenja za koja su proizvođači s HROTE-om sklopili ugovor o otkupu električne energije prema Tarifnim sustavima iz 2007., 2012. i 2013. te ugovorima o poticanju zajamčenom otkupnom cijenom.

Funkcioniranje EKO bilančne grupe je detaljnije uređeno Pravilima vođenja EKO bilančne grupe, ali je za potrebe ovog Izvještaja nužno istaknuti kako EKO bilančna grupa mora trgovati električnom energijom kako bi u cilju prodaje električne energije ispunila prethodno ugovorenu prodaju električne energije, budući u nekim razdobljima proizvodnja povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja odstupa od planiranih vrijednosti (zbog intermitentne proizvodnje iz vjetroelektrana i sunčanih elektrane, poput kvarova, i drugih okolnosti).

Također, EKO bilančna grupa kao sudionik na tržištu električne energije podliježe obračunu odstupanja. S tim je povezana i naplata Naknade za troškove uravnoteženja koju HROTE naplaćuje članovima EKO bilančne grupe, a čija priključna snaga prelazi 50 kW. Uvođenjem 15-minutnog intervala za obračun moguće je ostvariti dodatne koristi za financijsku perspektivu sustava poticanja, jer se kvalitetnijim planiranjem u okviru postupanja EKO Bilančne grupe mogu umanjiti troškovi za energiju uravnoteženja.

Slijedom navedenog, prodaja električne energije na tržištu iz EKO bilančne grupe uključuje priljeve i odljeve po više kategorija[27].

Za potrebe ovog Izvještaja ključno je istaknuti financijske pokazatelje:

- Prodajom električne energije putem dražbi ostvaren je prihod u iznosu **38.596.456,80 EUR**.
- U 2024. godini HROTE je prodajom električne energije na tržištu dan unaprijed prihodovao **26.666.811,43 EUR**. Istovremeno, na istom tržištu je kupljeno električne energije u iznosu **6.739.331,86 EUR**.
- Na unutardnevnom tržištu, u 2024. godini HROTE je prodao električne energije u iznosu **3.435.112,23 EUR** te kupio električne energije u iznosu **2.418.852,48 EUR**.
- Slijedom obračuna odstupanja EKO bilančnoj grupi u 2024. godini HOPS-u je uplaćeno **3.612.876,03 EUR**, ali je i prihodovano u iznosu **1.491.169,66 EUR**. Proizlazi da su ukupni troškovi za uravnoteženje iznosili **2.121.706,37 EUR** (usporedbe radi, ukupan

[26] Donesena 31. prosinca 2018. godine
[27] Detaljan prikaz priljeva i odljeva povezanih s prodajom na tržištu električne energije sadržan je u Godišnjem izvještaju o radu EKO bilančne grupe u 2024. godini.

trošak za energiju uravnoteženja EKO bilančne grupe u 2023. godini, iznosio je 3.809.398,73 EUR).

3.1.3 Sredstva s osnova naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz OIEiVUK

Na tržištu električne energije u RH, u 2024. godini sedam opskrbljivača imalo je evidentiranu potrošnju kupaca obveznika plaćanja naknade za poticanje. Opskrbljivači su u 2024. godini svojim kupcima ukupno prodali **16.781.253.582 kWh**, što predstavlja porast od oko 3% u odnosu na 2023. godinu, kada je opskrba kupaca koji su u obavezi plaćanja naknade iznosila 16.294.600.681 kWh.

Najveći udio u ukupnoj opskrbi električnom energijom u RH i dalje imaju HEP-Opskrba d.o.o. i HEP Elektra d.o.o.

Opskrbljivači su tijekom 2024. godine prikupljali naknadu od svojih kupaca u iznosu određenom Odlukom o naknadi za obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju[28] (dalje: Odluka o naknadi) do veljače 2024. kojom je određen iznos naknade za poticanje OIEiVUK u iznosu od 0,013936 EUR/kWh za sve kupce te Odlukom o izmjeni i dopuni odluke o naknadi za obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju[29] (dalje: Odluka o izmjeni i dopuni odluke) kojom je određen iznos naknade za poticanje OIEiVUK u iznosu od 0,013239 EUR/kWh za sve kupce.

Tablica 3. prikazuje ukupnu potrošnju kupaca te prikupljena sredstava s osnove Naknade za OIEiVUK u 2024. godini.

Tablica 13. Ukupna potrošnja kupaca u RH na koju se obračunava naknada za poticanje i prikupljena sredstva s osnova naknade za poticanje u 2024. godini

Opskrbljivač	*Ukupna potrošnja*	*Ukupna naknada za sve kupce*
	[kWh]	*[EUR, bez PDV-a]*
HEP Opskrba d.o.o.	8.269.912.284	101.220.932,75
HEP - ELEKTRA d.o.o.	6.967.999.721	93.127.646,72
GEN-I Hrvatska d.o.o.	134.549.151	1.728.727,03
E.ON Energija d.o.o.	587.163.883	7.836.222,48
ENNA NEXT d.o.o.	627.171.511	7.376.558,08
PETROL d.o.o.	160.753.642	1.952.613,36
MET Croatia Energy Trade d.o.o.	33.703.390	449.768,75
UKUPNO	**16.781.253.582**	**213.692.469,17**

Međutim, pojedini poduzetnici imaju pravo na umanjenje naknade u skladu s Uredbom o kriterijima za plaćanje umanjene naknade za OIEiVUK, prema razredima električnog intenziteta iz tablica 14. i 15., kako je detaljno objašnjeno u sljedećem poglavlju.

[28] NN 31/2023
[29] NN 24/2024

Tablica 14. Razredi električnog intenziteta i iznosi visine naknade za prihvatljive poduzetnike u 2023. sukladno Odluci o naknadi za obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju (NN 31/2023), na snazi do 29.2.2024.

Razred i raspon električnog intenziteta	Prihvatljivi sektori	Prijelazni režim
	Iznos visine naknade, EUR/kWh	Iznos visine naknade, EUR/kWh
R1, od 5% do uključivo 10%	0,008362	0,001149
R2, od 10% do uključivo 20%	0,005574	0,008362
R3, iznad 20%	0,003484	0,005574

Odlukom o izmjeni i dopuni odluke utvrđene su visine naknade za OIEiVUK od ožujka 2024. godine ovisno o razredima električnog intenziteta za poduzetnike (prikazano u donjoj tablici).

Tablica 15. Razredi električnog intenziteta i iznosi visine naknade za prihvatljive poduzetnike u 2024. sukladno Odluci o izmjeni i dopuni odluke o naknadi za obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju (NN 24/2024), na snazi od 1.3.2024.

Razred i raspon električnog intenziteta	Prihvatljivi sektori	Prijelazni režim
	Iznos visine naknade, EUR/kWh	Iznos visine naknade, EUR/kWh
R1, od 5% do uključivo 10%	0,007943	0,010591
R2, od 10% do uključivo 20%	0,005296	0,007943
R3, iznad 20%	0,003310	0,005296

3.1.3.1. Potpora energetski intenzivnoj industriji u obliku umanjenja naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz OIEiVUK

Pojedini poduzetnici u odabranim energetski intenzivnim industrijskim sektorima imaju pravo na umanjenje naknade u skladu s Uredbom o kriterijima za plaćanje umanjene naknade za OIEiVUK (dalje: Uredba o kriterijima)[30].

U siječnju 2022. godine stupile su na snagu Smjernice o državnim potporama za klimu, zaštitu okoliša i energiju za 2022. (čime su prestale važiti Smjernice 2014-2020), kojima su predviđena nova pravila o potporama u obliku smanjenja naknade za električnu energiju za energetski intenzivne potrošače (npr. obavezna dostava energetskog pregleda poduzetnika kao uvjet za dodjelu potpore, post evaluacija dodijeljene potpore, prijelazna pravila za poduzetnike koji više ne ostvaruju uvjete velikih potrošača, obveza praćenja ispunjenja uvjeta energetske učinkovitosti i/ili korištenja OIE i dr.).

U ožujku 2023. godine donesena je nova Uredba o kriterijima u kojoj je propisan sadržaj zahtjeva za utvrđivanje ispunjenja uvjeta za plaćanje umanjene visine naknade za OIEiVUK, potrebni dokazi i dokumentacija koju poduzetnik prilaže uz zahtjev, način i metodologija izračuna bruto dodane vrijednosti poduzetnika i troškova za električnu energiju na temelju kojih se određuje njihov energetski (električni) intenzitet, granične vrijednosti i u odnosu na njih klasifikacija poduzetnika koji plaćaju umanjenu naknadu za OIEiVUK te način i metodologija izračuna umanjenja naknade za OIEiVUK.

Uredbom o kriterijima se omogućuje plaćanje umanjene naknade za OIEiVUK za sve energetski intenzivne poduzetnike, neovisno o njihovoj veličini, koji za svoje poslovanje troše više od 500 MWh godišnje i koji djeluju u specifičnim proizvodno intenzivnim sektorima koje je EU prepoznala kao područja koja treba rasteretiti na ovaj način sukladno Smjernicama, a sve kako bi se zaštitila njihova konkurentnost na međunarodnom (globalnom) planu.

[30] NN 31/23

U odnosu na ranije važeću Uredbu o kriterijima, snižena je razina minimalne godišnje potrošnje s 1.000 MWh na 500 MWh, pa će ovo pravo moći ostvariti veći broj poduzetnika. Svaki poduzetnik koji zadovoljava kriterije, temeljem izračuna električnog intenziteta može ostvariti pravo na plaćanje umanjene naknade za 40%, 60% ili 75%. Za ostvarivanje ovog prava, poduzetnici su HROTE-u dužni podnijeti zahtjev na propisani način i uz predočenje odgovarajuće dokumentacije. O takvom zahtjevu HROTE odlučuje rješenjem te ako poduzetnik ispunjava propisane uvjete, isti ostvaruje pravo na plaćanje umanjene visine naknade za OIEiVUK u trajanju od godine dana.

S obzirom da se novim Smjernicama donekle promijenio popis prihvatljivih sektora u odnosu na popis iz prijašnjih Smjernica o državnim potporama, nove Smjernice predvidjele su prijelazni režim za poduzetnike koji su stekli pravo na umanjenje naknade prema starim Smjernicama, ali koju posluju u sektorima koji više nisu prihvatljivi za umanjenje. Za ove poduzetnike predviđeno je postepeno ukidanje prava na umanjenje naknade do 2028. godine, pri čemu se intenzitet potpore smanjuje od 20%, 40% i 60% (ovisno o razredu električnog intenziteta) u razdoblju 2023. - 2026., preko intenziteta potpore 10%, 20% i 40% u 2027. godini do 0% za sve razrede električnog intenziteta u 2028. godini.

Treba istaći da je Odlukom o naknadi, sukladno Smjernicama, od njezina stupanja na snagu ukinuta mogućnost umanjenja naknade za kupce električne energije koji su sukladno zakonu kojim se uređuje zaštita zraka obveznici ishođenja dozvole za emisije stakleničkih plinova. Ovi poduzetnici mogu steći pravo na umanjenje naknade po osnovi energetskog intenziteta, ukoliko zadovoljavaju propisane uvjete, sukladno odredbama Uredbe o kriterijima.

Konačno, Uredbom o kriterijima iz 2023. godine uvedena je i mogućnost jednokratnog povrata naknade za OIEiVUK svim poduzetnicima koji su plaćali puni iznos naknade u razdoblju od isteka rješenja stečenih sukladno prije važećoj Uredbi o kriterijima do stupanja na snagu nove Uredbe o kriterijima.

U tablici 16. prikazan je pregled obveza opskrbljivača za kupce koji plaćaju puni iznos naknade za poticanje OIEiVUK u 2024.g.

Tablica 16. Obveze opskrbljivača s osnova naknade za poticanje u 2024. godini (1/3)

Opskrbljivač	*Kupci koji plaćaju punu (osnovnu) visinu naknade*	
	Prodana EE [kWh]	*Iznos bez PDV [EUR]*
HEP Opskrba d.o.o.	7.189.389.076	95.975.832,29
HEP ELEKTRA d.o.o	6.967.390.863	93.124.481,02
GEN-I Hrvatska d.o.o.	126.335.029	1.685.161,76
E.ON Energija d.o.o.	587.163.883	7.836.222,48
ENNA NEXT d.o.o.	506.097.731	6.759.236,39
PETROL d.o.o.	141.215.719	1.887.942,83
MET Croatia Energy Trade d.o.o.	33.703.390	449.768,75
Ukupno	**15.551.295.691**	**207.718.645,52**

U sljedećim tablicama prikazan je detaljan obračun naknade obračunat opskrbljivačima po različitim razredima umanjene naknade.

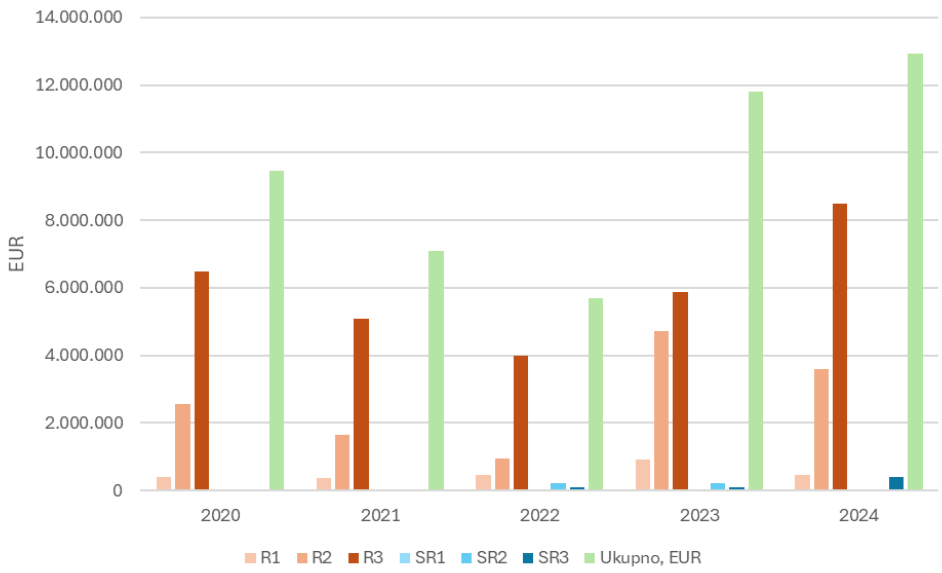
Tablica 17. Obveze opskrbljivača s osnova naknade za poticanje u 2024. godini prema stvarnim obračunskim podacima (2/3)

Opskrbljivač	*Ukupno poduzetnici Razred EI R1*		*Ukupno poduzetnici Razred EI R2*		*Ukupno poduzetnici Razred EI R3*	
	Prodana EE [kWh]	*Iznos bez PDV [EUR]*	*Prodana EE [kWh]*	*Iznos bez PDV [EUR]*	*Prodana EE [kWh]*	*Iznos bez PDV [EUR]*
HEP Opskrba d.o.o.	106.386.404	854.225,03	497.893.394	2.653.158,32	437.758.099	1.461.207,95
HEP ELEKTRA d.o.o	8.103	66,22	514.074	2.746,03	69.277	229,33
GEN-I Hrvatska d.o.o.	0	0,00	8.214.122	43.565,27	0	0,00
E.ON Energija d.o.o.	0	0,00	0	0,00	0	0,00
ENNA NEXT d.o.o.	24.047.416	192.728,28	49.561.442	265.650,71	47.464.922	158.942,70
PETROL d.o.o.	0	0,00	0	0,00	19.537.923	64.670,53
MET Croatia Energy Trade d.o.o.	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Ukupno	**130.441.923**	**1.047.019,53**	**556.183.032**	**2.965.120,33**	**504.830.221**	**1.685.050,51**

Tablica 18. Obveze opskrbljivača s osnova naknade za poticanje u 2024. godini prema stvarnim obračunskim podacima (3/3)

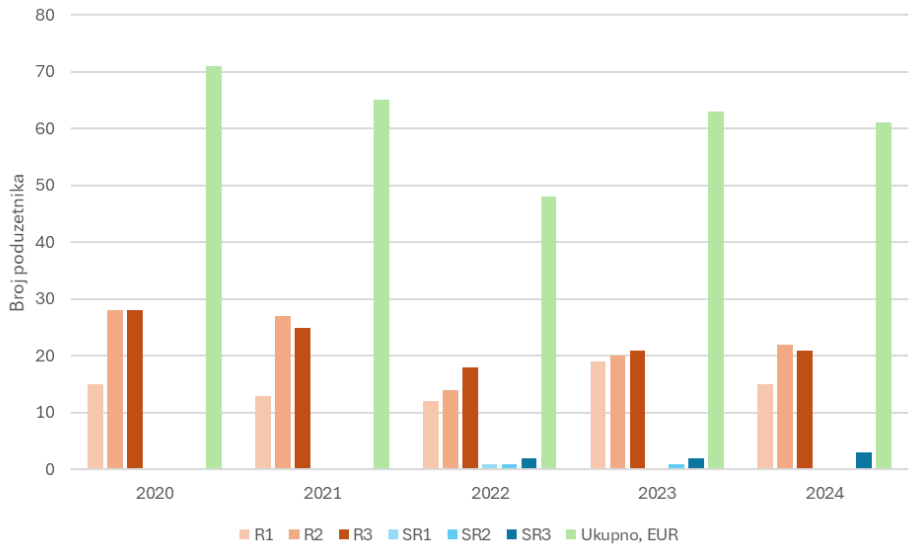
Opskrbljivač	*Ukupno poduzetnici Razred EI SR1*		*Ukupno poduzetnici Razred EI SR2*		*Ukupno poduzetnici Razred EI SR3*	
	Prodana EE [kWh]	*Iznos bez PDV [EUR]*	*Prodana EE [kWh]*	*Iznos bez PDV [EUR]*	*Prodana EE [kWh]*	*Iznos bez PDV [EUR]*
HEP Opskrba d.o.o.	0	0,00	26.940.650	215.092,93	11.544.661	61.416,23
HEP ELEKTRA d.o.o	0	0,00	11.675	93,78	5.729	30,34
GEN-I Hrvatska d.o.o.	0	0,00	0	0,00	0	0,00
E.ON Energija d.o.o.	0	0,00	0	0,00	0	0,00
ENNA NEXT d.o.o.	0	0,00	0	0,00	0	0,00
PETROL d.o.o.	0	0,00	0	0,00	0	0,00
MET Croatia Energy Trade d.o.o.	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Ukupno	**0**	**0,00**	**26.952.325**	**215.186,71**	**11.550.390**	**61.446,57**

S osnove plaćanja umanjene naknade za OIEiVUK, što se također smatra potporom, tijekom 2024. godine ukupno dodijeljena potpora iznosila je **12.922.993,38 EUR**, kako je prikazano na Slici 6. Dodijeljena potpora je procijenjeni iznos potpore u trenutku odobravanja za svakog pojedinog poduzetnika, pri čemu će se potpora dodijeljena 2024. godini obračunavati tijekom godine dana od odobravanja (u razdoblju 2024. - 2025.). Na donjoj slici prikazan je i trend porasta ukupno odobrene potpore od 2022. godine, koja je u 2024. godini porasla za 9,5% u odnosu na 2023. godinu te time dosegnula najvišu razinu od uvođenja.

Slika 6. Ukupno dodijeljena potpora poduzetnicima kojima je odobrena potpora u vidu umanjenja naknade za poticanje OIEiVUK, po godinama i razredima umanjenja

U 2024. godini potpora je dodijeljena 61 poduzetniku, za 2 manje nego u 2023. godini kada je potporu dobilo ukupno 63 poduzetnika (slika 7).

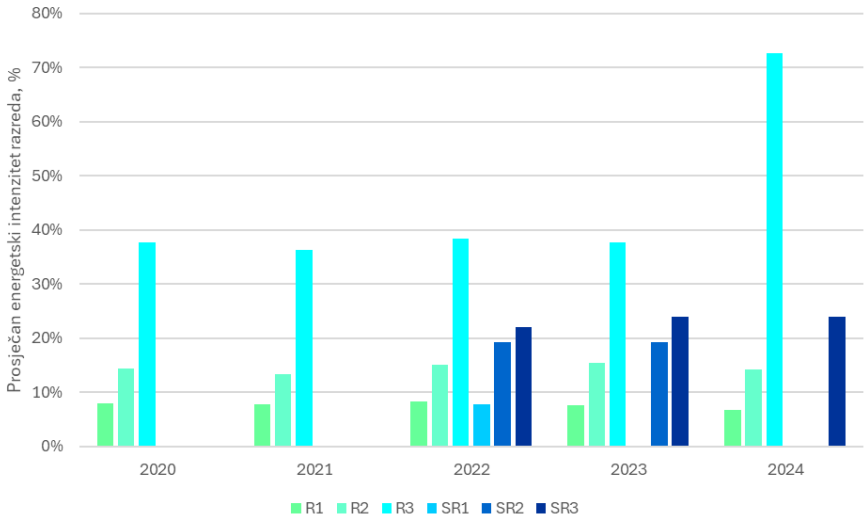
Slika 7. Ukupan broj poduzetnika po razredima kojima je odobrena potpora u vidu smanjenja naknade za poticanje OIEiVUK, po godinama i razredima umanjenja

Prosječne električne intenzitete po razredima umanjenja prikazuju Tablica 19. i Slika 8.

U 2024. godini je zbog ulaska u sustav nekoliko poduzetnika s vrlo visokim električnim intenzitetom (većim od 500%) prosječan intenzitet u razredu R3 iznosio 72,7%, gotovo dvostruko više nego u 2023. godini. Ovako visoki električni intenziteti poduzetnika impliciraju vrlo veliki trošak električne energije u odnosu na ostvarenu bruto dodanu vrijednost te stoga i vrlo visoku izloženost poslovanja na troškove električne energije. Ulazak u sustav umanjenja naknade za OIEiVUK uvjetovan je preuzimanjem obveza u pogledu povećanja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije pa bi za ove poduzetnike u idućim godinama električni intenzitet očekivano mogao pasti kao rezultat provedbe preuzetih obveza.

Tablica 19. Prosječan električni intenzitet po godinama i razredima umanjenja od početka uvođenja sustava umanjenja naknade za energetski intenzivnu industriju

	2020	2021	2022	2023	2024
R1	8,0%	7,8%	8,3%	7,6%	6,8%
R2	14,5%	13,3%	15,1%	15,5%	14,3%
R3	37,7%	36,3%	38,4%	37,6%	72,7%
SR1			7,7%		
SR2			19,3%	19,3%	
SR3			22,1%	24,0%	24,0%

Slika 8. Prosječan električni intenzitet po godinama i razredima umanjenja

U Uredbi o kriterijima je na temelju novih Smjernica korigiran najveći intenzitet potpore za električki najintenzivnije poduzetnike te je on smanjen u 2023. godini s prijašnjih 80% na maksimalno dozvoljenih 75%. Ova je korekcija provedena i kroz Odluku o naknadi u kojoj je kvantitativno prikazan iznos naknade za sve razrede električnog intenziteta (Tablica 19).

3.1.4 Sredstva prikupljena prodajom jamstva podrijetla na dražbama

HROTE je za dio električne energije povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja koja je proizvedena u 2024. godini i putem EKO bilančne grupe prodana na tržištu električne energije izdavao jamstva podrijetla električne energije, a koja su se prodavala na tržištu putem dražbi jamstava podrijetla tj. putem CROPEX-ove IT trgovačke platforme za održavanje dražbi.

Nakon zaključenja dražbe i uspješne prodaje jamstava podrijetla, prikupljena sredstva su uplaćena na račun sustava poticanja, a prodana jamstva podrijetla na dražbama su se prenijela s HROTE-ovog računa u hrvatskom Registru jamstva podrijetla na korisničke račune sudionika dražbi.

Na dražbama jamstava podrijetla za proizvedenu električnu energiju u 2024. godini prodano je ukupno 754.366 jamstava podrijetla te ukupna prikupljena sredstva za sustav poticanja od prodanih jamstava podrijetla iznose 482.866,12 EUR (bez PDV-a)[31]. Prosječna cijena ostvarena na dražbama bila je 0,64 EUR po jamstvu podrijetla električne energije (1 jamstvo podrijetla odgovara količini od 1 MWh).

Radi usporedbe, za energiju proizvedenu u 2023. godini, ukupno je prodano 779.488 jamstava podrijetla s priljevom od 3.610.983,71 EUR i prosječnom cijenom od 4,63 EUR po jamstvu podrijetla.

3.1.5 Sredstva prikupljena od naknade za izdavanje energetskih odobrenja

Na temelju članka 19. stavka 5. Uredbe o kriterijima za provođenje javnog natječaja za izdavanje energetskog odobrenja i uvjetima izdavanja energetskog odobrenja, nositelj projekta koji je na temelju odluke o odabiru na javnom natječaju ishodio energetsko odobrenje, dužan je platiti naknadu za izdavanje energetskog odobrenja u korist HROTE-u, u iznosu utvrđenim kriterijem ponuđene cijene za energetsko odobrenje, prema priključnoj snazi proizvodnog postrojenja. Na temelju članka 23. stavka 4. navedene Uredbe nositelj projekta u slučaju rekonstrukcije i/ili revitalizacije postojećeg proizvodnog postrojenja plaća naknadu za izdavanje energetskog odobrenja za razliku povećanja snage u odnosu na snagu proizvodnog postrojenja određenu energetskim odobrenjem u iznosu od 7,00 EUR/kW priključne snage proizvodnog postrojenja. Također, prema članku 18. stavku 11. iste Uredbe, nositelj projekta dužan je u roku od 15 dana od izvršnosti energetskog odobrenja, uplatiti u korist HROTE-e naknadu za izdavanje energetskog odobrenja u iznosu od 8,327 EUR/kW priključne električne snage proizvodnog postrojenja za koju je ishodio energetsko odobrenje.

Nadalje, člankom 133. stavka 2. Zakona o tržištu električne energije propisano je da je nositelj projekta dužan podnijeti zahtjev s iskazom interesa za provođenje javnog natječaja za izdavanje energetskog odobrenja te platiti naknadu za izdavanje energetskog odobrenja HROTE-u, u iznosu od 6,6361 EUR/kW priključne snage proizvodnog postrojenja za koje sudjeluje na javnom natječaju za izdavanje energetskog odobrenja. Navedena odredba je dio prijelaznih i završnih odredbi Zakona o tržištu električne energije kojima se uređuje izdavanje energetskog odobrenja za projekte za koje je, u trenutku stupanja na snagu navedenog Zakona, ishođena lokacijska dozvola i/ili sklopljen ugovor o priključenju i/ili izdana elektroenergetska suglasnost odnosno prethodna elektroenergetska suglasnost i/ili je ishođeno rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš i prirodu.

Ukupno je tijekom 2024. godine izdano 90 rješenja o izdavanju energetskog odobrenja za proizvodna postrojenja koja koriste OIE (ukupne priključne snage 2.140.853 kW). Slijedom izdavanja energetskih odobrenja, nositelji projekata uplatili su HROTE-u ukupan iznos od 17.418.269,09 EUR (bez PDV-a).

[31] Podatak se razlikuje od računovodstvenih podataka zbog vremenskog pomaka između proizvodnje električne energije i prodaje jamstava podrijetla za istu energiju

3.1.6 Sredstva prikupljena od naplate jamstava za ozbiljnost ponude i izgradnju proizvodnog postrojenja

Ponuditelji koji sudjeluju na javnom natječaju za dodjelu tržišne premije ili za poticanje zajamčenom otkupnom cijenom, dužni su uplatiti jamstvo za ozbiljnost ponude u iznosu od 6,636 EUR/kW priključne snage proizvodnog postrojenja za koje sudjeluju na javnom natječaju.

Ako ponuditelj čija je ponuda odabrana kao dobitna na javnom natječaju za dodjelu tržišne premije ili poticanje zajamčenom otkupnom cijenom, HROTE-u ne dostavi jamstvo za izgradnju postrojenja odnosno ne sklopi ugovor s HROTE-om sukladno odredbama Uredbe o poticanju, iznos jamstva za ozbiljnost ponude uplaćuje se na račun HROTE-a u svrhu isplate poticaja za obnovljive izvore energije i visokoučinkovite kogeneracije.

Nadalje, ponuditelji čije su ponude utvrđene dobitnima na javnim natječajima, prije sklapanja ugovora o tržišnoj premiji ili ugovora o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom, dužni su HROTE-u dostaviti jamstvo za izgradnju proizvodnog postrojenja u iznosu od 39,816 EUR/kW priključne snage proizvodnog postrojenja.

U slučaju raskida ugovora o tržišnoj premiji ili ugovora o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom prije ostvarivanja prava na tržišnu premiju odnosno zajamčenu otkupnu cijenu, iznos uplaćenog jamstva za izgradnju postrojenja uplaćuje se na račun HROTE-a u svrhu isplate poticaja za obnovljive izvore energije i visokoučinkovite kogeneracije.

Tijekom 2024. godine ukupno je naplaćeno **105.782,78 EUR** (bez PDV-a) temeljem naplaćenih jamstava, i to 97.177,57 EUR uplaćenih jamstava za ozbiljnost ponuda na Javnom natječaju za dodjelu tržišne premije br. 1/2024 za 6 odabranih ponuditelja koji nisu sklopili ugovor s HROTE-om te 8.605,21 EUR po osnovi jamstava za izgradnju postrojenja za 2 nositelja projekta s kojima je raskinut ugovor prije ostvarivanja prava na zajamčenu otkupnu cijenu.

3.1.7 Ostala sredstva

Ostala sredstva prikupljena za sustav poticanja odnose se na priljeve od ostvarenih kamata *a vista* u ukupnom iznosu od **496.828,43 EUR**.

3.2 Odljevi sustava poticanja u 2024. godini

Kako je ranije pojašnjeno, Zakonom o OIEiVUK izrijekom su propisani izvori financijskih sredstava za sustav poticanja koja se prikupljaju na zasebnom zaštićenom računu, kao i način na koji se ta sredstva mogu namjenski trošiti. Sredstva se mogu trošiti za:

- isplatu poticajne cijene, tržišne premije i zajamčene otkupne cijene povlaštenim proizvođačima,
- plaćanje troškova uravnoteženja, koji se obračunavaju EKO bilančnoj grupi, osim dijela troškova koji se podmiruju iz mjesečne naknade koju plaćaju članovi EKO bilančne grupe (poglavlje 3.1.2.),
- financiranje poslova koje HROTE obavlja u sustavu poticanja koji su za 2024. godinu iznosili **1.861.758,00 EUR**.

U nastavku poglavlja detaljno su prikazani podaci o isplatama povlaštenim proizvođačima.

3.2.1 Isplate povlaštenim proizvođačima

Tijekom 2024. godine isplata poticaja povlaštenim proizvođačima, koji imaju s HROTE-om sklopljen ugovor o otkupu električne energije obračunavala se sukladno visinama tarifnih stavki iz Tarifnog sustava prema kojem je sklopljen ugovor o otkupu, za pojedinu tehnologiju. Riječ je o kompleksnim i specifičnim obračunima, a u nastavku donosimo temeljene odrednice obračuna po kojima su se vršile isplate proizvođačima u sustavu poticanja.

Uz ugovorenu cijenu iz važećeg propisa po kojem je sklopljen ugovor, za pojedine tarifne sustave primijenjeni su predviđeni korektivni koeficijenti koji su se primjenjivali na osnovnu cijenu iz Tarifnog sustava (korekcije radi doprinosa lokalnoj zajednici, korektivni koeficijenti za sunčane elektrane i dr.). Za proizvodna postrojenja za čiju izgradnju je korišten neki drugi oblik potpore, različit od operativnih potpora u okviru sustava koji provodi HROTE, prilikom utvrđivanja visine poticajne cijene, poticajna cijena je umanjena za iznos određen primjenom metodologije iz Programa državnih potpora za obnovljive izvore energije (kumulacija).

Uz to, za svaki Tarifni sustav poticajne cijene se indeksiraju s obzirom na indeks potrošačkih cijena, uz određene razlike i specifičnosti vezane za pojedine Tarifne sustave. Slijedom navedenog, nemaju svi proizvođači iste poticajne cijene, bez obzira što su možda u istoj grupi postrojenja i sklopili ugovor prema propozicijama istog Tarifnog sustava.

Za pojedine tehnologije, postoji i specifičan obračun, poput malih hidroelektrana kojima poticajna cijena ovisi o godišnjoj proizvodnji te sunčanih elektrana kojima poticajna cijena ovisi o povezanoj potrošnji na mjestu proizvodnje.

Također, prema Tarifnim sustavima 2012. i 2013., poticajna cijena za isporučenu električnu energiju iz postrojenja na biomasu se korigira u tekućoj godini na temelju ukupne godišnje učinkovitosti proizvodnog postrojenja postignutoj u prethodnoj godini. Za 22 postrojenja HROTE je u 2024. godini zaprimio rješenja HERA-e o ukupnoj godišnjoj učinkovitosti za 2023. godinu te je poticajna cijena za ta postrojenja korigirana. Za 15 postrojenja, za koja je postojala mogućnost korekcije poticajne cijene za 2024. godinu, nije izvršena korekcija s obzirom da je za 1 postrojenje HERA donijela rješenje u kojem je utvrđeno da nije moguće odrediti ukupnu godišnju učinkovitost za 2023. godinu, a za preostalih 14 postrojenja HROTE nije zaprimio predmetna rješenja.

3.2.2 Ukupne isplate poticajne cijene povlaštenim proizvođačima

Na ime isporučene električne energije, povlašteni proizvođači su HROTE-u obračunali ukupno **345.882.315,97 EUR** (iznos bez PDV-a), kao što je prikazano u Tablici 20. u kojoj su sistematizirani podaci o isplatama za tri modela poticanja – Tarifnih sustava, zajamčene otkupne cijene i tržišne premije.

Ne treba zaboraviti da u okviru tarifnih sustava te sustava zajamčene otkupne cijene HROTE otkupljuje svu energiju proizvedenu od strane povlaštenih proizvođača pa kroz ukupnu poticajnu cijenu isplaćuje i tržišni i poticajni dio cijene za energiju povlaštenih proizvođača. Nasuprot tome, u okviru sustava tržišne premije HROTE nije otkupljivač električne energije, već HROTE povlaštenim proizvođačima plaća samo poticajni dio cijene električne energije, dok preostali dio (koji se odnosi na tržišnu vrijednost energije) plaćaju komercijalni otkupljivači.

Obračuni obuhvaćaju podatke o električnoj energiji koju su povlašteni proizvođači električne energije isporučili u elektroenergetsku mrežu, a koju HROTE otkupljuje po poticajnim cijenama. Obračuni obuhvaćaju i električnu energiju proizvedenu u pokusnom radu, obračun tržišne premije te korekcije poticajnih cijena u tekućoj godini na temelju ukupne godišnje učinkovitosti u prethodnoj godini za postrojenja koja koriste biomasu.

Tablica 20. Obračunate isplate (bez PDV-a) u 2024. godini. Prikazane vrijednosti predstavljaju tržišni i poticajni dio energije proizvedene u okviru Tarifnih sustava i zajamčene otkupne cijene te poticajni dio u okviru sustava tržišne premije.

2024. godina	Tehnologija	Ukupne isplate za 2024.g., EUR (uključuje vrijednost energije i poticaj za energiju proizvedenu u okviru
TS 2007., 2012., 2013.	Sunčane elektrane	20.318.912,57
	Hidroelektrane	3.433.411,85
	Elektrane na biomasu	140.164.604,65
	Elektrane na bioplin	47.601.835,46
	Vjetroelektrane	132.656.236,54
	Geotermalne elektrane	0,00
	Elektrane na deponijski plin	346,45
	Ukupno	344.175.347,51
ZOC	Sunčane elektrane	372.901,15
	Ukupno	372.901,15
TP2020, TP2022	Bioplin	1.314.370,80
	Biomasa	19.696,51
	Ukupno	1.334.067,31
Ukupno svi modeli poticanja		345.882.315,97

Tablica 21. prikazuje ukupno isporučenu električnu energiju povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja, po pojedinim tehnologijama u 2024. godini koja iznosi **1.902.943.042 kWh**, od čega se **1.881.747.043 kWh** odnosi na Tarifne sustave**, 4.733.671 kWh** na zajamčenu otkupnu cijenu te **16.462.328 kWh** na tržišnu premiju. U tu ukupnu količinu proizvodnje pribrojena je količina električne energije proizvedena tijekom pokusnog rada u 2023. godini, budući se prva isplata poticaja (poticajna cijena prema Tarifnim sustavima te zajamčena otkupna cijena) odnosi na mjerenje iz ukupnog pokusnog rada proizvodnog postrojenja i prvog mjeseca trajnog pogona.

Tablica 21. Proizvedena električna energija po tehnologijama u 2024. godini (kWh)

2024. godina	*Tehnologija*							*UKUPNO [kWh]*
	Sunčane elektrane	***Hidroelektrane***	***Elektrane na biomasu***	***Vjetroelektrane***	***Elektrane na deponijski plin***	***Geotermalne elektrane***	***Elektrane na bioplin***	
siječanj	2.552.991	2.365.522	54.234.286	115.543.621	1.015	0	14.045.893	**188.743.328**
veljača	3.573.658	2.044.738	51.013.461	84.798.303	3.691	0	12.747.028	**154.180.879**
ožujak	5.422.297	1.916.388	53.858.257	105.865.619	0	0	14.114.431	**181.176.992**
travanj	7.731.308	1.851.248	50.720.132	76.012.035	0	0	13.258.465	**149.573.188**
svibanj	8.085.612	1.704.479	50.723.612	74.178.692	0	0	14.371.096	**149.063.491**
lipanj	8.169.699	1.709.990	48.937.081	41.844.711	0	0	14.026.711	**114.688.192**
srpanj	9.146.654	1.290.065	42.458.069	72.229.605	0	0	14.371.061	**139.495.454**
kolovoz	8.560.259	1.143.658	44.262.593	61.433.976	0	0	16.587.517	**131.988.003**
rujan	5.681.773	1.495.393	38.649.767	93.518.280	0	0	17.582.308	**156.927.521**
listopad	4.391.177	1.779.101	47.196.762	61.247.851	0	0	19.761.462	**134.376.353**
studeni	2.626.433	1.639.651	51.670.756	111.730.533	0	0	23.794.963	**191.462.336**
prosinac	1.863.404	1.971.288	51.767.322	132.482.088	0	0	23.183.203	**211.267.305**
UKUPNO [kWh]	**67.805.265**	**20.911.521**	**585.492.098**	**1.030.885.314**	**4.706**	**0**	**197.844.138**	**1.902.943.042**

Tablica 22. Isplate po tehnologijama u 2024. godini (EUR)

2024. godina	*Tehnologija*							*UKUPNO [EUR]*
	Sunčane elektrane	*Hidroelektrane*	*Elektrane na biomasu*	*Vjetroelektrane*	*Elektrane na deponijski plin*	*Geotermalne elektrane*	*Elektrane na bioplin*	
siječanj	817.844,92	398.219,29	13.004.689,44	14.859.438,90	74,72	0,00	3.485.125,79	32.565.393,05
veljača	1.124.946,01	342.103,38	12.225.927,65	10.915.127,43	271,73	0,00	3.199.527,54	27.807.903,76
ožujak	1.692.537,26	325.790,20	12.913.250,36	13.645.101,78	0,00	0,00	3.531.559,00	32.108.238,59
travanj	2.392.066,39	310.529,07	12.148.198,56	9.783.981,13	0,00	0,00	3.333.806,27	27.968.581,41
svibanj	2.493.001,39	283.718,12	12.130.874,04	9.553.159,06	0,00	0,00	3.570.200,54	28.030.953,16
lipanj	2.502.670,95	284.480,04	11.728.463,01	5.392.856,75	0,00	0,00	3.452.645,74	23.361.116,48
srpanj	2.787.238,67	205.146,64	10.193.621,52	9.284.380,41	0,00	0,00	3.532.179,42	26.002.566,66
kolovoz	2.577.489,85	178.185,40	10.545.378,16	7.895.669,56	0,00	0,00	4.097.020,52	25.293.743,48
rujan	1.700.179,76	245.515,34	9.218.772,18	12.052.124,64	0,00	0,00	4.382.407,72	27.598.999,64
listopad	1.304.578,27	297.973,85	11.332.081,68	7.900.696,64	0,00	0,00	4.967.974,52	25.803.304,96
studeni	740.670,73	266.211,75	12.364.849,87	14.357.573,54	0,00	0,00	5.651.339,13	33.380.645,01
prosinac	558.589,50	295.538,78	12.378.194,70	17.016.126,71	0,00	0,00	5.712.420,08	35.960.869,77
UKUPNO [kWh]	**20.691.813,72**	**3.433.411,85**	**140.184.301,16**	**132.656.236,54**	**346,45**	**0,00**	**48.916.206,26**	**345.882.315,97**

3.3 Bilanca sustava poticanja za 2024. godini

Na temelju priljeva i odljeva opisanih u prethodnim poglavljima pripremljena je ukupna bilancu sustava poticanja OIEiVUK koju prikazuje Tablica 23.

Tablica 23. Priljevi i odljevi u sustavu poticanja OIEiVUK u 2024. godini (bez PDV-a)

Stavka	Iznos u EUR (bez PDV-a)	Udio u ukupnom iznosu (%)
Priljevi		
Naknada OIEiVUK	213.692.469,17	56,42
Prodaja EE opskrbljivačima po reguliranoj cijeni	63.095.988,53	16,66
Prodaja jamstva podrijetla električne energije	482.866,12	0,13
Kamate *a vista*	496.828,43	0,13
Obveze temeljem naplaćenog jamstva	105.782,78	0,03
Prodaja EE na tržištu dan unaprijed	26.666.811,43	7,04
Prodaja EE na unutardnevnom tržištu	3.435.112,23	0,91
Naknade za troškove uravnoteženja (od članova EKO BG)	2.406.553,72	0,64
Energetska odobrenja (naknada)	17.418.269,09	4,60
HOPS – Obračun uravnoteženja (priljev)	1.491.169,66	0,39
Prodaja EE putem dražbi	38.596.456,80	10,19
Statistički prijenos	10.856.300,00	2,87
UKUPNO priljevi	**378.744.607,96**	**100,00**
Odljevi		
Kupovina EE na tržištu dan unaprijed	6.739.331,86	1,88
Kupovina EE na unutardnevnom tržištu	2.418.852,48	0,67
Isplate povlaštenim proizvođačima	345.882.315,97	96,44
HOPS – Obračun uravnoteženja (odljev)	3.612.876,03	1,01
UKUPNO odljevi	**358.653.376,34**	100,00
Razlika priljeva i odljeva na 31.12.2024..	20.091.231,62	
Naknada za obavljanje poslova u sustavu poticanja	1.861.758,00	
Sveukupna godišnja bilanca sustava poticanja 31.12.2024.	**18.229.473,62**	

Kao što je vidljivo najveći dio priljeva čini naknada za OIEIVUK u iznosu 213.692.469,17 EUR.

Prodajom električne energije, bilo prodane opskrbljivačima po reguliranoj cijeni ili prodane na tržištu, ostvaren je priljev od 131.794.368,99 EUR (iznos uključuje sve priljeve vezane uz prodaju električne energije odnosno rad EKO bilančne grupe).

Najveći odljev u 2024. godini je, očekivano, vezan za isplatu poticaja te iznosi 345.882.315,97 EUR.

Zaključno, stanje godišnje bilance priljeva i odljeva na kraju 2024. godine iznosilo je **18.229.473,62 EUR**.

4 GLAVNI RIZICI ZA SUSTAV POTICANJA U 2025. GODINI

U okviru ovog poglavlja karakteriziran je širi kontekst za donošenje poslovnih odluka o sustavu poticanja kojim se nastoji prepoznati ključne rizike i prijetnje u idućem razdoblju, a poglavito na kratkoročnom vremenskom horizontu tijekom 2025. godine. Sve kategorije rizika koje su identificirane u nastavku mogu imati veći ili manji utjecaj na prihodovnu ili rashodovnu stranu sustava poticanja, odnosno na stabilnost sustava.

HROTE u okviru svojih projekcija planira neto uravnoteženu bilancu sustava poticanja za 2025. godinu, međutim ostvarenje ovog cilja prije svega će ovisiti o neplaniranom kretanju ključnih determinirajućih parametara mimo očekivanja na temelju trenutno dostupnih podataka i informacija, a o kojima ovisi bilanca sustava poticanja. Na neke od ovih rizika HROTE ne može utjecati, no može ih prepoznati te pravovremeno o njima izvijestiti donositelje odluka, što i jest cilj ovog poglavlja.

4.1 Zakonodavni okvir

Rizik promjene zakonske regulative podrazumijeva u prvom redu donošenje nove uredbe o udjelu u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača kojeg su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od HROTE-a, a koju Vlada Republike Hrvatske sukladno Zakonu o OIEiVUK donosi do 31. listopada tekuće godine za sljedeću godinu.

Navedenom uredbom se definira udio energije koju su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od HROTE-a u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača električne energije, a koji sukladno trenutno važećoj uredbi za 2024. godinu iznosi 60%. Ako bi se taj udio povećao, posljedično bi se mogao smanjiti priljev HROTE-a manjom prodajom električne energije na dan unaprijed i unutardnevnom tržištu.

Uz to, rizik postoji i od promjene Zakona o OIEiVUK u dijelu iznosa regulirane otkupne cijene koja trenutno iznosi 0,055745 EUR/kWh, a po kojoj su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti udio u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača električne energije. Smanjivanje tog iznosa imalo bi za posljedicu smanjene priljeve sustava poticanja od prodaje električne energije opskrbljivačima.

U domenu rizika spada i rizik od daljnjeg smanjenja naknade za poticanje obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije. Taj iznos je već smanjen u 2024. godini donošenjem Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o naknadi za obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju (NN 24/24) kojim je (osnovna) naknada smanjena s 0,013936 EUR/kWh na 0,013239 EUR/kWh. Svako daljnje smanjenje naknade može uz ostale rizike vođenja sustava poticanja utjecati na smanjenje sredstava za uredno ispunjavanje obveza prema povlaštenim proizvođačima.

Preuzimajući ovaj rizik kroz redovno poslovanje, HROTE se njime trudi upravljati na način da donosioce odluka svih razina obavještava o projekcijama učinaka odluka na stabilnost i likvidnost sustava poticanja.

4.2 Cijena električne energije na tržištu

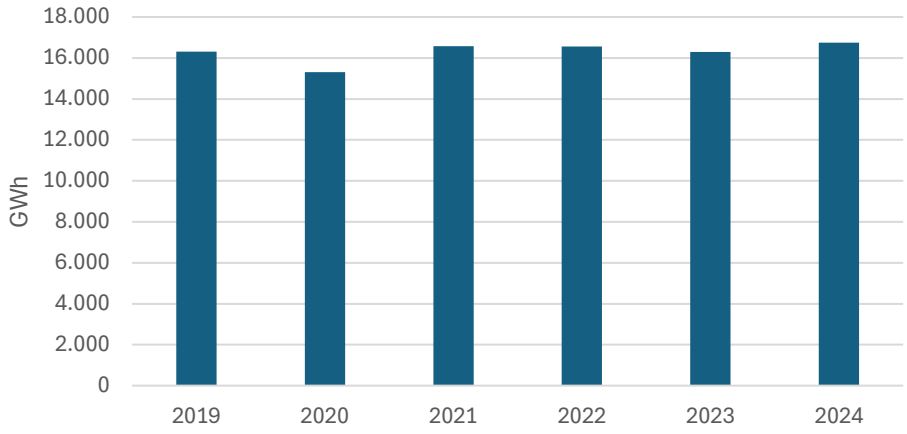
Kao što je već ranije naglašeno, tijekom 2023. godine došlo je do znatnog pada cijena električne energije na veleprodajnom tržištu, što je dovelo i do odgovarajućeg pada prihoda sustava poticanja. Rizik daljnjeg pada cijena u 2025. godini podrazumijeva kao posljedicu daljnje osjetno smanjene priljeva za sustav poticanja s naslova prodaje električne energije na tržištu.

Rizik pada tržišnih cijena bi bio uvećan u kombinaciji s povećanjem proizvodnje električne energije primarno iz vjetroelektrana uslijed eventualne nadprosječne vjetrovitosti tijekom 2025. godine, ali još više i iz drugih, skupljih tehnologija (biomasa, bioplin). Isto bi imalo za posljedicu povećane odljeve sustava poticanja u smislu plaćanja povlaštenim proizvođačima sukladno povećanoj proizvodnji, dok bi priljevi od prodaje na tržištu električne energije bili značajno smanjeni uslijed pada cijena električne energije.

HROTE nema utjecaj na kretanje tržišnih cijena, no kako bi zaštitio poslovanje i održao stabilnost sustava poticanja, HROTE će i u narednom razdoblju nastaviti analizirati modele prodaje energije na tržištu i eventualno ih uskladiti s novim saznanjima. To može uključiti i model prodaje s negarantiranim volumenom, model prodaje s manjim količinama energije za aukcijsku prodaju (samo iz skupljih OIE tehnologija) ili drugi oblik *hedgeinga* ukoliko bude moguć i provediv, itd.

4.3 Potrošnja električne energije u Republici Hrvatskoj

Prihodi HROTE-a u velikoj mjeri ovise o naknadi za poticanje OIEiVUK koja se obračunava na električnu energiju isporučenu krajnjim kupcima u Republici Hrvatskoj. Ova naknada činila je 56,42% ukupnih prihoda HROTE u 2024. godini. No, osim o jediničnom iznosu same naknade, ukupan prihod HROTE-a ovisi i o količini na koju se obračunava, odnosno na ukupnu opskrbu na koju se obračunava naknada za poticanje OIEiVUK.

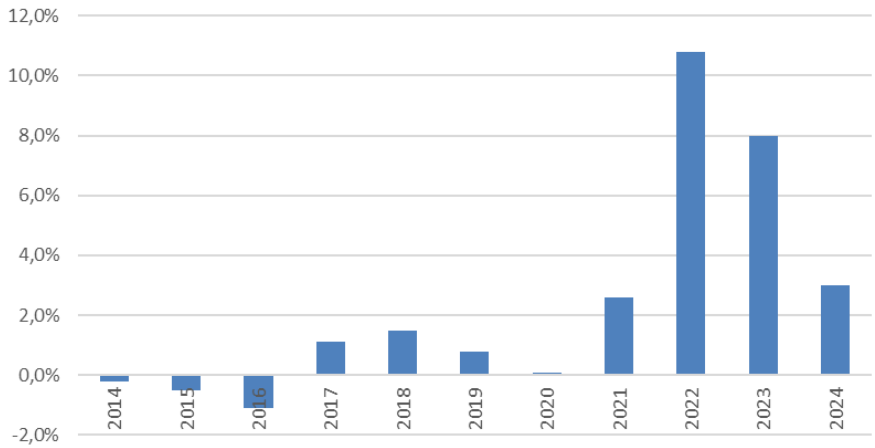
Slika 9. Potrošnja električne energije po godinama na koju se obračunava naknada za OIEiVUK

Zadnjih godina potrošnja električne energije na koju se obračunava naknada za poticanje OIEiVUK u Republici Hrvatskoj bila je stagnantna ili se malo mijenjala. Strukturni razlozi uključuju smanjenje broja stanovnika, znatnu izgradnju kapaciteta malih sunčanih sustava (u okviru vlastite opskrbe krajnjih kupaca – tzv. status kupca s vlastitom proizvodnjom), klimatske promjene, uvođenje mjera energetske učinkovitosti, ali i kašnjenje s elektrifikacijom transporta i drugih sektora koje je teško dekarbonizirati. Iako je u 2024. godini potrošnja energije na koju se obračunavala naknada malo porasla u odnosu na prethodni trogodišnji prosjek (oko 1,6%), šestogodišnji prosjek porasta iznosi svega 0,55% godišnje u razdoblju 2019. - 2024. Izostanak rasta potrošnje idućih godina imao bi negativne reperkusije na planiranu prihodovnu stranu sustava poticanja.

Kako bi pravovremeno predvidio utjecaj ovog rizika za bilancu sustava poticanja, HROTE će u svojim dugoročnim projekcijama umanjiti očekivanu stopu porasta potrošnje u Republici Hrvatskoj na konzervativnih 0,5%, ali će i dalje pratiti trendove kako bi uskladio ulazne podatke za projekcije s njihovim realnim kretanjem.

4.4 Indeks potrošačkih cijena i cijena sirovina za proizvodnju bioplina

Nakon dugogodišnjeg razdoblja niske inflacije, zbog poremećenih okolnosti izazvanih ruskom agresijom na Ukrajinu ukupni indeks potrošačkih cijena u 2022. godini porastao je na 110,8 (prosječna godišnja stopa inflacije od 10,8%). Godinu iza toga ukupni indeks potrošačkih cijena pao je na 108 te potom na 103. U promatranom trogodišnjem razdoblju korekcijom je došlo do povećanja iznosa poticajnih cijena, referentnih vrijednosti (u premijskom sustavu) te zajamčenih otkupnih cijena korigirani su nagore za oko 23%, što značajno povećava rashode za postrojenja za koja je ugovor aktiviran i koja su ostala u sustavu poticanja. S druge strane, priljevi HROTE-a za sustav poticanja ne korigiraju se za inflaciju budući da je jedinična naknada za poticanje OIEiVUK fiksna (čak i dodatno smanjena za 5% u 2024. godini, na 0,013239 EUR/MWh), kao i visina regulirane otkupne cijene (0,055744 EUR/kWh) po kojoj opskrbljivači otkupljuju regulirani udio proizvodnje povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja.

Slika 10. Inflacija u Hrvatskoj u razdoblju 2014.-2024.

Kako povećanje izdataka za uredno ispunjenje ugovora s povlaštenim proizvođačima u sustavu poticanja koje je posljedica porasta indeksa potrošačkih cijena ne prati i adekvatno povećanje priljeva glavnih prihodovnih stavki, to se svako daljnje povećanje inflacije kumulira, što može imati negativnog utjecaja na bilancu sustava poticanja.

Tijekom 2024. godine sklopljeni su dodaci ugovorima o otkupu te slijedom toga većina povlaštenih proizvođača koji koriste bioplin ima pravo na dodatni iznos poticajne cijene u slučaju da se isti utvrdi propisanom metodologijom. Iznos dodatka ovisi o indeksu cijena kukuruza za siliranja (kojeg za potrebe izračuna HROTE-u dostavlja Državni zavod za statistiku), te je za 2025. godinu (na temelju podataka za 2024. godinu) utvrđen iznos dodatka u rasponu 6,460 - 7,271 EUR/MWh za povlaštene proizvođače koji koriste bioplin. Ovaj dodatak uklanja dio poslovnog rizika proizvođača bioplina povezanog s promjenjivim troškovima ulaznih sirovina, no s druge strane povećava i rashode sustava poticanja. Ukoliko bi došlo do eskalacije cijena ulaznih sirovina (kao što je to bilo 2022. godine), to bi značajno povećalo izdatke HROTE-a za poticanje proizvodnje iz postrojenja koja koriste bioplin.

Kako bi umanjio učinke prepoznatog rizika, HROTE će u narednom razdoblju nastaviti detaljno analizirati bitne značajke rada proizvodnih postrojenja koja koriste bioplin, kao i proizvodna postrojenja ostalih tehnologija.

HROTE će također pravovremeno informirati nadležno ministarstvo na temelju rezultata redovitih projekcija sustava poticanja o gore opisanim rizicima kako bi po potrebi bilo moguće donijeti odluke kojima će se stabilizirati bilanca sustava poticanja.

Također, kao mjera ublažavanja vidi se i aktivacija preostalih potencijalnih izvora financijskih sredstava za sustav poticanja, te njihova optimizacija, prvenstveno sredstava prikupljenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbe u Republici Hrvatskoj. Valja napomenuti da je na EU razini u pripremi i implementacija mehanizma za ugljičnu prilagodbu na granicama (CBAM sustav) koji bi od 2026. godine po sadašnjim planovima trebao ući u konačnu fazu primjene. Ukoliko ne bude odgoda u primjeni, potencijalno bi, a sukladno odredbama Zakona o OIEiVUK, i ovaj izvor prihoda za sustav poticanja mogao biti aktiviran, što bi u tom slučaju pomoglo u ublažavanju naznačenih rizika.

4.5 Izdavanje energetskih odobrenja

Značajan izvor sredstava za sustav poticanja u 2024. godini predstavljala je naknada za izdavanje energetskog odobrenja (oko 17,5 mil. EUR, oko 4,6% ukupnih priljeva). Protekle tri godine, uslijed povećanih aktivnosti na području razvoja projekata obnovljivih izvora energije, veliki broj projekata je zatražio i dobio energetsko odobrenje te slijedom toga bio obavezan uplatiti naknadu za energetsko odobrenje na račun HROTE-a.

Ako bi dinamika izdavanja energetskih odobrenja pala, to bi imalo direktne implikacije na prihodovnu stranu sustava poticanja koja zajedno s drugim rizicima može predstavljati kumulativno značajan utjecaj. Stoga HROTE sustavno istražuje mogućnosti za fleksibilizaciju bilance sustava poticanja kroz proširenje potencijalnih izvora financijskih sredstava, o čemu je potreban konačan dogovor s nadležnim ministarstvom, ali i regulatorne prilagodbe.

5 ZAKLJUČAK

Sustav poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija je i tijekom 2024. godine bio uspješan u osiguravanju stabilnog poslovnog okruženja za proizvođače električne energije iz OIEiVUK, te je ostvario pozitivne poslovne rezultate osiguravši financijsku potporu, sigurnost i predvidivost novčanih tokova za sve povlaštene proizvođače u sustavu, uključujući i ona postrojenja koja su se vratila u sustav poticanja temeljem Uredbe o izmjeni i dopuni Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije. Istovremeno, prodajom 60% električne energije opskrbljivačima po reguliranoj cijeni sustav poticanja dao je snažan stabilizirajući učinak na cijene električne energije u Republici Hrvatskoj i doprinos ublažavanju poremećaja nastalih na energetskim tržištima.

U sustavu poticanja 2024. godine bilo je 1.232 povlaštenih proizvođača s aktiviranim ugovorima o otkupu. Sva proizvodna postrojenja u sustavu poticanja čiju je isporučenu električnu energiju otkupljivao HROTE u 2024. godini (ukupne instalirane snage 654 MW) proizvela su ukupno 1.902.943.042 kWh električne energije. Dodatno, ugovoreno je još 179 projekata (od čega 132 na natječajima provedenim 2024. godine) čiji početak proizvodnje i aktivacija ugovora se očekuje u narednim godinama. Trend raskida ugovora je gotovo potpuno nestao.

Na ime isporučene električne energije, povlašteni proizvođači su HROTE-u u 2024. godini obračunali ukupno 345.882.315,97 EUR (bez PDV-a), dok su najveći priljevi sustava poticanja činili prihodi od Naknade za OIEIVUK i prihod od prodaje električne energije.

Naknada za OIEiVUK je namjenska naknada koju naplaćuju opskrbljivači električne energije krajnjim kupcima kao fiksnu naknadu na svaki prodani kWh električne energije, dok HROTE prikuplja naknadu od opskrbljivača. Pojedini poduzetnici imaju pravo na plaćanje umanjene naknade, što se smatra državnom potporom. U 2024. godini, opskrbljivačima električne energije s osnove Naknade za OIEiVUK obračunat je iznos od 213.692.469,17 EUR.

Navedeni je iznos u odnosu na godinu ranije značajno manji radi činjenice da je iznos naknade snižen, kao i radi činjenice da je veći broj poduzetnika ostvario pravo na plaćanje umanjene naknade za OIEiVUK. Opisani trend bitno je utjecao i na ukupnu bilancu sustava poticanja, unatoč činjenici da je proizvedeno više energije, ukupno je rasla potrošnja električne energije, međutim, bitno je smanjen najznačajniji priljev sustava poticanja.

Prodajom električne energije, bilo prodane opskrbljivačima po reguliranoj cijeni ili prodane na tržištu, ostvaren je priljev od 131.794.368,99 EUR.

Razlika priljeva i odljeva u sustavu poticanja za 2024. godinu iznosi **18.229.473,62 EUR**.

DIREKTOR

Darjan Budimir

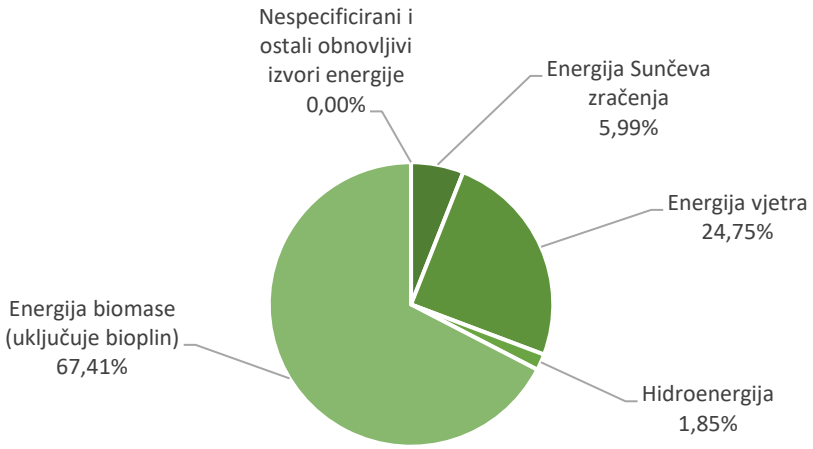
PRILOG „STRUKTURA ELEKTRIČNE ENERGIJE KOJU SU OPSKRBLJIVAČI BILI DUŽNI OTKUPITI OD OPERATORA TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE U 2024. GODINI“

Električna energija koju je opskrbljivač prodao svim krajnjim kupcima u prethodnoj godini sastoji se od:

- ukupno preuzete električne energije iz sustava poticanja u prethodnoj godini, a čija se struktura utvrđuje na temelju godišnjeg izvješća HROTE-a,
- električne energije čije podrijetlo je utvrđeno ukinutim jamstvima podrijetla električne energije, a čija struktura odnosno podrijetlo odgovara ukinutim jamstvima podrijetla električne energije,
- električne energije nepoznatog podrijetla čiji su udjeli pojedinih izvora energije identični udjelima pojedinih izvora energije u ukupnoj preostaloj električnoj energiji, a koje HROTE objavljuje do 31. svibnja tekuće godine.

Prema članku 13. Metodologije utvrđivanja podrijetla električne energije (NN, 133/14 i 127/19), svaki opskrbljivač električnom energijom tijekom izvještajnog razdoblja (protekla kalendarska godina) preuzima iz sustava poticanja električnu energiju čiji udjeli pojedinih izvora energije odgovaraju udjelima pojedinih izvora energije u ukupnoj električnoj energiji proizvedenoj u sustavu poticanja koju su opskrbljivači otkupili od operatora tržišta po reguliranoj otkupnoj cijeni tijekom istog izvještajnog razdoblja, a koji se objavljuju u HROTE-ovom godišnjem izvješću o proizvodnji električne energije u sustavu poticanja za prethodnu godinu.

Slijedom navedenog, kako bi opskrbljivači mogli odrediti strukturu električne energije one energije koju su bili dužni otkupiti od HROTE-a po reguliranoj cijeni, u nastavku su grafički prikazani udjeli te tablica u kojoj se prikazuju podaci na temelju kojeg su određeni udjeli.

Slika 1. Udjeli pojedinih izvora unutar električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije unutar strukture EE koju su opskrbljivači preuzeli po reguliranoj cijeni iz sustava poticanja u 2024. godini

Tablica 1. Udjeli pojedinih izvora odnosno tehnologija u električnoj energiji u sustavu poticanja

Podjela izvora EE	EE proizvedena u sustav poticanja (bez postrojenja u sustavu tržišne premije) [MWh]	Količina jamstva podrijetla EE izdana za potrebe prodaje na dražbama [MWh]	EE proizvedena u sustav poticanja umanjeno za izdana jamstva [MWh]	Udjeli pojedinog izvora u EE koju su opskrbljivači otkupili po reguliranoj cijeni [%]
	(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	
Električna energija podrijetlom iz OIE	**1.886.481**	**754.366**	**1.132.115**	
Energija Sunčeva zračenja	67.805	0	67.805	5,99%
Energija vjetra	1.030.937	750.756	280.181	24,75%
Hidroenergija	20.911	0	20.911	1,85%
Energija biomase (uključuje bioplin)	766.823	3610	763.213	67,41%
Energija mora	0	0	0	0,00%
Nespecificirani i ostali obnovljivi izvori energije	5	0	5	0,00%
Električna energija podrijetlom iz fosilnih goriva	**0**	**0**	**0**	
Kameni ugljen	0	0	0	0,00%
Smeđi ugljen i lignit	0	0	0	0,00%
Prirodni plin	0	0	0	0,00%
Nafta i naftni derivati	0	0	0	0,00%
Nespecificirana i ostala fosilna goriva	0	0	0	0,00%
Električna energija podrijetlom i nuklearne energije	**0**	**0**	**0**	**0,00%**
Ukupno	**1.886.481**	**754.366**	**1.132.115**	**100%**